

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.410.1.1.2025

**Pan
Jacek Brzozowski
Wojewoda Podlaski
Podlaski Urząd Wojewódzki
w Białymstoku
ul. Mickiewicza 3, 15-213 Białystok**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 roku w części 85/20 - województwo podlaskie

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku ¹ , ul. Mickiewicza 3, 15-213 Białystok
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Brzozowski, Wojewoda Podlaski od 20 grudnia 2023 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontrolerzy	1. Krzysztof Gołębiewski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/108/2024 z 23 grudnia 2024 r. 2. Beata Pawłowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/1/2025 z 9 stycznia 2025 r. 3. Małgorzata Przymierska-Dąbrowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/14/2025 z 3 marca 2025 r. (akta kontroli str. 1-6)

¹ W dalszej treści „PUW” lub „Urząd”.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2024, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/20 – województwo podlaskie oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2024 roku w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy o finansach publicznych³ (dalej: ufp), w tym:
 - nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/20 – województwo podlaskie.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 85/20 – województwo podlaskie w trakcie roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad,
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 85/20 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/20 – województwo podlaskie.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej kontrolowanej działalności.*

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 85/20 – województwo podlaskie wykorzystano również wyniki kontroli wykonania planu finansowego na 2024 r. Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku i wykorzystania dotacji przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2024 roku w części 85/20 – województwo podlaskie oraz planu finansowego PUW na 2024 rok.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Dochody budżetu państwa w części 85/20 wyniosły 103.303,8 tys. zł i były wyższe o 36,9% od planowanych (75.437 tys. zł) i o 6,4% wyższe od dochodów wykonanych w 2023 roku (97.072,2 tys. zł). Poprawiła się również skuteczność windykacji należności Skarbu Państwa. Wydatki budżetu państwa w części 85/20 wyniosły 2.092.673,0 tys. zł i stanowiły 94,1% planu po zmianach oraz były wyższe o 22,3% od wydatków wykonanych w 2023 roku (1.711.601,8 tys. zł).

Skontrolowane 6,7% wydatków budżetu państwa poniesiono z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ufp. Zgodnie z planem i przeznaczeniem wykorzystano środki z rezerwy ogólnej, wybranych rezerw celowych oraz z budżetu środków europejskich. Wojewoda Podlaski, stosownie do art. 175 ust. 1 i 2 ufp, prawidłowo sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w części 85/20.

NIK pozytywnie opiniuje łączne sprawozdania za 2024 rok sporządzone przez dysponenta części 85/20 – województwo podlaskie i sprawozdania Urzędu. Sprawozdania łączne zawierały dane wynikające ze sprawozdań jednostkowych, a sprawozdania Urzędu – dane zgodne z ewidencją księgową.

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego znaczenia dla wykonania budżetu Wojewody Podlaskiego w 2024 roku. Dotyczyły bowiem 0,2% wydatków zrealizowanych w części 85/20 i polegały na:

- nieprawidłowym ustaleniu średniej miesięcznej kwoty dotacji dla województwa⁵ przy wyliczaniu dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego⁶ prowadzących ponadgminne domy pomocy społecznej, co skutkowało niedoszacowaniem dotacji dla j.s.t. o 4.796,3 tys. zł,
- nieprawidłowym sklasyfikowaniu wydatku w kwocie 1,8 tys. zł z tytułu odszkodowania za nieruchomość przejętą z mocy prawa na rzecz Skarbu Państwa,
- wypłaceniu naczelnemu lekarzowi uzdrowiska wynagrodzenia niezgodnie z warunkami umowy,
- niepoinformowaniu Ministra Finansów o dwóch zmianach w planie wydatków majątkowych.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: „średnia wojewódzka”.

⁶ Dalej: j.s.t.

IV.Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Analiza porównawcza dochodów budżetowych

1.1. W 2024 roku dochody budżetu państwa w części 85/20 wyniosły 103.303,8 tys. zł i były wyższe o 36,9% od planowanych (75.437 tys. zł) i o 6,4% wyższe od dochodów wykonanych w 2023 roku. Głównym ich źródłem były: wpływy z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa – 44.903 tys. zł (43,5% dochodów w części 85/20), opłaty pobierane przez powiatowe inspektoraty weterynarii – 22.037,9 tys. zł (21,3%), zwrot nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych, rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz kwoty uzyskane z egzekucji świadczeń alimentacyjnych – 15.248,6 tys. zł (14,8%). W 2024 roku dochody istotnie niższe od planowanych zrealizowano w rozdziałach:

- 01033 – *Wojewódzkie inspektoraty weterynarii*: wykonano 666,8 tys. zł, tj. o 569,2 tys. zł (46,1%) mniej od zaplanowanych (1.236 tys. zł), co wynikało ze znacznego spadku przyjętych do wykonania badań laboratoryjnych w ramach świadczonych usług,
- 60031 – *Przejścia graniczne*: wykonano 648,3 tys. zł, tj. o 301,7 tys. zł (31,8%) mniej od planu (950 tys. zł), co było spowodowane mniejszymi wpływami z najmu lokali i powierzchni w związku z zawieszeniem ruchu na przejściach granicznych województwa podlaskiego (w 2024 r. część lokali pozostawała pusta w związku z wypowiedzeniem umów oraz brakiem zainteresowania przez nowych najemców),
- 75011 – *Urzędy wojewódzkie*: uzyskano 6.990,6 tys. zł, tj. o 1.049,4 tys. zł (13,1%) mniej od zaplanowanych (8.040 tys. zł), w związku z mniejszą niż zakładano liczbą wniosków o legalizację pobytu i wydanie zezwoleń na pracę dla cudzoziemców (liczba wniosków o wydanie zezwoleń na pracę spadła z 25.474 w roku 2023 do 13.348 w roku 2024), co spowodowane było m.in. wdrożeniem przez Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców mechanizmów związanych z weryfikacją wniosków pod kątem składania ich dla pozorów lub wykorzystania zezwoleń w innym celu, a także weryfikacją obowiązków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej lub powierzaniem pracy innym osobom,
- 85333 – *Powiatowe urzędy pracy*: uzyskano 868,4 tys. zł, tj. o 432,6 tys. zł (33,3%) mniej od planu (1.301 tys. zł), co było spowodowane mniejszą niż zakładano liczbą wniosków o wydanie oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom. (akta kontroli str. 7-14, 91-92)

Znacząco wyższe dochody uzyskano natomiast w rozdziałach:

- 70005 – *Gospodarka gruntami i nieruchomościami*. Były one wyższe od zaplanowanych o 13.749 tys. zł (o 44,1%), na co wpłynęła przede wszystkim sprzedaż nieruchomości, na podstawie art. 198g ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami⁸ w trybie przepisów epizodycznych dotyczących roszczenia o sprzedaż nieruchomości gruntowej na rzecz jej użytkownika wieczystego, a także większe niż przewidywano wpływy głównie z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa (w szczególności w związku z aktualizacją wysokości opłat

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, ze zm.

rocznych) oraz przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości.

- 85502 – *Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego*. W rozdziale tym uzyskano dochody wyższe od zaplanowanych o 3.891,6 tys. zł (o 34,3%) głównie w związku z wyższą niż zakładano ściągalnością należności od dłużników alimentacyjnych. Na wysokość uzyskanych dochodów wpłynęły także nieplanowane dochody stanowiące zwroty przez jednostki samorządu terytorialnego dotacji z lat ubiegłych wraz z odsetkami (w tym z tytułu nienależnie pobranych świadczeń).
- 85132 – *Inspekcja sanitarna*. Były one o 2.160,4 tys. zł (o 74,5%) wyższe od zakładanych (2.901 tys. zł), ze względu na uzyskanie większych wpływów z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych, a także wyższych dochodów z opłat za badania i kontrole dotyczące przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej. Na wysokość dochodów wpływ miała również większa liczba wydanych zgód, opinii, zezwoleń oraz opłat za wydanie świadectw dotyczących importowanej i eksportowanej żywności. Wpływ na wyższe wykonanie dochodów z tytułu świadczonych usług miało także większe zainteresowanie społeczeństwa badaniami środowiskowymi (fizykochemicznymi i mikrobiologicznymi wody, radiacyjnymi, itp.) oraz wzrost cen za wykonywane usługi.
- 01034 – *Powiatowe inspektoraty weterynarii*. Uzyskano o 5.968,9 tys. zł (o 37,1%) więcej od zaplanowanych (16.069 tys. zł) w związku ze zwiększoną liczbą kontroli oraz wprowadzeniem nowego cennika opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną⁹.
- 71015 – *Nadzór budowlany*. Dochody te były wyższe o 598,3 tys. zł, tj. o 223,2% od zaplanowanych (268 tys. zł) w związku z większą liczbą kar i opłat legalizacyjnych, które zostały uregulowane w 2024 r.
- 85133 – *Inspekcja farmaceutyczna*. Uzyskano dochody wyższe o 384,3 tys. zł (o 80,7%) od zaplanowanych (476 tys. zł) co wynikało z większej niż w latach poprzednich liczby badań zlecanych przez podmioty zewnętrzne (głównie z innych województw) oraz zagraniczne, wprowadzające na rynek surowce farmaceutyczne, co do których wymagane jest spełnienie wymagań jakościowych poświadczonych badaniami laboratoryjnymi, wpływów z opłat za wydanie oraz zmianę zezwolenia na prowadzenie apteki i punktu aptecznego, a także opłat za wykonywane analiz leków recepturowych, badań laboratoryjnych surowców farmaceutycznych, itp.
- 85195 – *Pozostała działalność*. Uzyskano 484,4 tys. zł (przy zaplanowanych 100 tys. zł) w związku z realizacją od 26 marca 2024 r. nowego zadania jakim jest prowadzenie Centralnego Rejestru Osób Uprawnionych do Wykonywania Zawodu Medycznego – na podstawie art. 3 ustawy z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych¹⁰.
- 85228 – *Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze*. Uzyskano dochody wyższe o 352,5 tys. zł, tj. o 62,7% od zaplanowanych (562 tys. zł) z powodu większej liczby osób korzystających z pomocy w postaci

⁹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2022 r. w sprawie stawek opłat za czynności wykonywane przez inspekcję weterynaryjną (Dz. U. poz. 1672).

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1972 ze zm. Złożenie wniosku o wpis do rejestru podlega opłacie w wysokości 100 zł.

specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi posiadających dochód przekraczający kryterium ustawowe uprawniające do korzystania z bezpłatnej pomocy społecznej. (akta kontroli str. 7-14, 92-96)

W 2024 roku uzyskano także nieplanowane dochody w wysokości m.in.:

- 704,7 tys. zł w rozdziale 85501 – *Świadczenie wychowawcze*, pochodzące głównie z odzyskanych nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami,
- 289,9 tys. zł w rozdziale 85157 – *Stáže i specjalizacje medyczne*,
- 220,6 tys. zł w rozdziale 85513 – *Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów*,
- 206,6 tys. zł w rozdziale 85216 – *Zasiłki stałe*. (akta kontroli str. 7-14)

Na koniec 2024 roku należności budżetu Wojewody Podlaskiego wynosiły 501.752 tys. zł, w tym zaległości 500.789,8 tys. zł. Były one wyższe o 6,8% od zaewidencjonowanych na koniec 2023 roku (odpowiednio 469.871,5 tys. zł i 469.100,9 tys. zł). Dotyczyły głównie niedokonanych zwrotów wypłaconych świadczeń alimentacyjnych w wysokości 460.927,7 tys. zł (zaległości), co stanowiło 92% całości zaległości w dochodach budżetu Wojewody Podlaskiego. W porównaniu do stanu z 31 grudnia 2023 r., zaległości z tytułu zwrotu świadczeń alimentacyjnych wzrosły o 32.590,8 tys. zł (o 7,6%). Wydział Polityki Społecznej PUW (WPS) co kwartał analizował należności od dłużników z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych i o wynikach tych analiz informował gminy¹¹, obligując je do działań mających na celu zwiększenie skuteczności w dochodzeniu zwrotu tych świadczeń. Działania te przyczyniły się do zwiększenia ściągальności zobowiązań alimentacyjnych (z 48,97% w 2023 roku do 55,13% w 2024 roku). Ponadto WPS przeprowadził kontrole w trzech ośrodkach pomocy społecznej, przedmiotem których była m.in. prawidłowość podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych. Stwierdzone nieprawidłowości polegały głównie na nieinformowaniu urzędów pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużników, nierespektowaniu obowiązku bieżącego składania wniosków o ściganie dłużników za przestępstwo określone w art. 209 § kk, nieprzekazywaniu do komorników wniosków o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego. (akta kontroli str. 15-41, 1437-1440)

W 2024 roku w części 85/20 zaewidencjonowano ujemne dochody (-3,7 tys. zł) w rozdziale 71012 – *Zadania z zakresu geodezji i kartografii*. Wynikały one ze zwrotu w 2024 roku kary umownej przekazanej w roku 2023 na rachunek dochodów budżetu państwa w związku z realizacją projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego.

(akta kontroli str. 9, 96)

1.2. PUW (dysponent III stopnia) w 2024 roku zrealizował dochody w wysokości 9.267,4 tys. zł, tj. o 0,05% niższej od planowanych (9.272,0 tys. zł) i o 3,5% niższej od wykonanych w 2023 roku (9.605,8 tys. zł). Uzyskano je głównie z opłat paszportowych (4.811,8 tys. zł) oraz opłat za zezwolenia, akredytacje i opłat ewidencyjnych (2.539,4 tys. zł). (akta kontroli str. 42-44)

Na koniec 2024 roku pozostałe do zapłaty należności PUW (dysponenta III stopnia) wynosiły 1.599,0 tys. zł (były niższe o 35% od stanu z końca 2023 roku), w tym zaległości 1.325,1 tys. zł (niższe o 41,1% niż na koniec 2023 roku). Wpływ

¹¹ Każdej gminie wysyłano m.in. dane o ściągальności należności we wszystkich gminach w województwie.

na tę zmianę miało m.in. wyśięgowanie w 2024 roku przedawnionych należności jednego kontrahenta, w wysokości 715,0 tys. zł¹².

(akta kontroli str. 45-46, 1290-1295)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Opis stanu
faktycznego

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

2.1. Wydatki budżetu państwa

2.1.1. W 2024 roku wydatki budżetu państwa w części 85/20 wyniosły 2.092.673,0 tys. zł, co stanowiło 137,1% planu określonego w ustawie budżetowej¹³ i 94,1% planu po zmianach. Były one wyższe od wydatków wykonanych w 2023 roku¹⁴ o 22,3%.

Najwięcej środków z budżetu Wojewody (1.973.061,7 tys. zł, tj. 94,3%) przeznaczono na zadania z zakresu:

- Rodziny (dział 855) – 606.924,5 tys. zł (29% wydatków ogółem), tj. o 20,1% więcej niż rok wcześniej (505.476,2 tys. zł). Wydatki w tym rozdziale przeznaczono głównie na świadczenia rodzinne, z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (579.750,9 tys. zł).
- Rolnictwa i łowiectwa (dział 010) – 350.191,4 tys. zł (16,7%), tj. o 10,1% więcej niż rok wcześniej (318.092,2 tys. zł). Środki wydatkowano głównie na wypłatę producentom rolnym zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (157.383,6 tys. zł), finansowanie inspekcji weterynaryjnej (97.990,1 tys. zł), zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego (26.784 tys. zł).
- Pomocy społecznej (dział 852) – 283.811,4 tys. zł (13,6%), tj. o 40,6% więcej niż w 2023 roku. Środki wydatkowano głównie na finansowanie różnorodnych zasiłków i pomocy w naturze (70.067,3 tys. zł), dofinansowanie działalności domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia (74.615,8 tys. zł) oraz pomoc w zakresie dożywiania (24.851,7 tys. zł).
- Ochrony zdrowia (dział 851) – 200.073,3 tys. zł (9,6%), tj. o 20,4% więcej niż w poprzednim roku. Środki wykorzystano przede wszystkim na funkcjonowanie inspekcji sanitarnej (145.027 tys. zł) oraz finansowanie staży i specjalizacji medycznych (38.759,1 tys. zł).
- Bezpieczeństwa publicznego (dział 754) – 183.508,2 tys. zł (8,8%), tj. o 17,7% więcej niż w 2023 roku. Finansowano głównie działalność Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej (KWPSP) i komend powiatowych PSP (180.599,6 tys. zł).
- Oświaty i wychowania (dział 801) – 160.552 tys. zł (7,7%), tj. o 84,5% więcej niż w poprzednim roku. Środki wydatkowano głównie na dofinansowanie działalności przedszkoli i oddziałów przedszkolnych (wydatki te wyniosły 126.070,8 tys. zł i wzrosły w porównaniu do poprzedniego roku o 73.592,4 tys. zł, tj. o 140,2%), zakup podręczników, materiałów edukacyjnych oraz na funkcjonowanie Podlaskiego Kuratorium Oświaty.

¹² Kwota dotyczy zaległości występującej na koniec 2023 roku.

¹³ 1.526.002,0 tys. zł.

¹⁴ W 2023 roku wyniosły 1.711.601,8 tys. zł.

- Administracji publicznej (dział 750) – 101.379 tys. zł (4,8%), tj. o 19% więcej niż rok wcześniej. Wydatki przeznaczono głównie na funkcjonowanie PUW oraz na dotacje celowe dla j.s.t. na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej.
- Transportu i łączności (dział 600) – 86.621,9 tys. zł (4,1%), tj. o 10,1% więcej niż w 2023 roku. Środki przeznaczono głównie na dofinansowanie krajowych pasażerskich przewozów autobusowych oraz utrzymanie przejść granicznych. (akta kontroli str. 47-52, 63-88)

W 2024 roku wydatki na poziomie działów zrealizowano w wysokości od 71,2% do 100% planu, zaś na poziomie rozdziałów od 79,9% do 100%. Wyjątek stanowiły następujące rozdziały, w których wykonano wydatki znacząco niższe od planowanych:

- 85278 – *Usuwanie skutków klęsk żywiołowych*, w którym wydatkowano 26 tys. zł, tj. 10,4% zaplanowanych (250 tys. zł), w związku z brakiem na terenie województwa podlaskiego zdarzeń o charakterze klęski żywiołowej (plan wydatków na 2024 r. w rozdz. 85278 dla województwa podlaskiego określony został przez Ministerstwo Finansów podczas prac nad projektem budżetu na 2024 r.).
- 60014 – *Drogi publiczne powiatowe*, w którym zrealizowano wydatki w wysokości 2.690,4 tys. zł, tj. 35,4% planu po zmianach (7.600 tys. zł), w wyniku uzyskania niższych ofert przetargowych przez powiat sejneński oraz rezygnacji przez powiat suwalski z dofinansowania zadań realizowanych w ramach „Rządowego programu rozwoju północno-wschodnich obszarów przygranicznych na lata 2024–2030”¹⁵.
- 01005 – *Prace geodezyjno-urzędzeniowe na potrzeby rolnictwa*, w którym zrealizowano wydatki w kwocie 38.913,2 tys. zł, tj. 38,7% planu po zmianach (100.633 tys. zł), co wynikało głównie z opóźnień w realizacji umów na wykonanie projektów budowlanych na przebudowę dróg oraz unieważnienia ofert przetargowych, których cena przekraczała szacunkowe i kosztorysowe wartości zamówień realizowanych przez powiaty hajnowski, moniecki i siemiatycki w związku z zagospodarowaniem poscaleniowym gruntów w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020¹⁶.
- 70005 – *Gospodarka gruntami i nieruchomościami*, w którym zrealizowano wydatki w wysokości 10.755,1 tys. zł, tj. 75,4% planu po zmianach (14.268,2 tys. zł), co było spowodowane niższymi niż zakładano kosztami utrzymania i zarządzania nieruchomościami Skarbu Państwa przez starostów realizujących zadania z zakresu administracji rządowej (m.in. uzyskaniem korzystniejszych cenowo ofert za sporządzanie operatów szacunkowych).
- 85215 – *Dodatki mieszkaniowe* (wydatki związane z wypłatą bonu energetycznego); zrealizowano je w wysokości 31.994,1 tys. zł, co stanowiło 77,7% planu (41.200,7 tys. zł) i wynikało z przeszacowania przez gminy kosztów realizacji zadania. (akta kontroli str. 47-52, 96-98)

¹⁵ W 2024 roku zaplanowano w ramach programu realizację czterech zadań: [1] w powiecie sejneńskim: przebudowę drogi powiatowej Nr 1167B Sejny (ul. Mickiewicza) – Łumbie – Widugiery oraz drogi powiatowej Nr 1174B Sejny (ul. Zawadzkiego) – Daniłowce – Karolin – Pogorzelec; [2] w powiecie suwalskim: przebudowę drogi powiatowej nr 1150B Krzywe – Sobolewo – Płociczno – Gawrych Ruda – Słupie w km 6+710 – 7+260” oraz drogi powiatowej nr 1128B Wiżajny – Stankuny – Wiłkupie – Wiżajny w km 0+000 – 1+200”.

¹⁶ Dalej: PROW.

Wydatki budżetu państwa zrealizowane przez PUW w 2024 roku wyniosły 149.787,5 tys. zł (96,5% planu po zmianach i 112,6% wydatków poniesionych w 2023 roku¹⁷). Sfinansowano nimi głównie: wynagrodzenia z pochodnymi – 86.998,8 tys. zł (58,1% ogółu wydatków Urzędu) oraz wydatki majątkowe – 6.073,3 tys. zł (w tym 4.524 tys. zł na przejściach granicznych). Wydatki realizowano do wysokości kwot ujętych w planie finansowym. (akta kontroli str. 53-62)

2.1.2. W 2024 roku budżet Wojewody Podlaskiego zwiększony został na podstawie 165 decyzji Ministra Finansów środkami z 39 rezerw celowych budżetu państwa o 680.100,9 tys. zł. (akta kontroli str. 99-104)

Szczegółowym badaniem objęto wykorzystanie środków w kwocie 68.389,0 tys. zł (10,1% zwiększeń), w tym:

- a) 41.200,7 tys. zł na wypłatę gminom bonu energetycznego na podstawie ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego¹⁸. Wojewoda Podlaski 23 sierpnia 2024 r., w odpowiedzi na pismo Ministerstwa Klimatu i Środowiska z 8 sierpnia 2024 r.¹⁹, zgłosił zapotrzebowanie na środki niezbędne do wypłaty świadczeń (wraz z kosztami obsługi) w wysokości 39.742,6 tys. zł. Kwota ta została skorygowana przez Wojewodę 10 września 2024 r.²⁰ do 41.200,7 tys. zł. Pismem z 25 września 2024 r. Ministerstwo Klimatu i Środowiska poinformowało Wojewodę o pozytywnym zaopiniowaniu przez Komisję Finansów Publicznych zmiany przeznaczenia środków z rezerwy celowej poz. 10 – „Środki na realizację umów zwartych przez Ministra Klimatu i Środowiska w związku z poleceniem Prezesa Rady Ministrów” oraz o możliwości składania wniosków o uruchomienie środków na wypłatę bonów energetycznych. Na wniosek Wojewody z 26 września 2024 r. Minister Finansów, decyzją z 11 października 2024 r. zwiększył wydatki na realizację zadania z rezerwy celowej budżetu państwa (poz. 10) o 41.200,7 tys. zł. Środki na wypłatę bonu zostały uruchomione 16 października 2024 r. Decyzją z 6 grudnia 2024 r., w związku z nadmiarem środków, Wojewoda zablokował 6.223,4 tys. zł. Gminom przekazano 34.333,2 tys. zł. Na realizację zadania (wraz z kosztami obsługi) j.s.t. wydatkowały 31.994,1 tys. zł. Niewykorzystane środki w kwocie 2.339,1 tys. zł zostały terminowo zwrócone do budżetu Wojewody²¹.

(akta kontroli str. 105-166)

Kontrole przeprowadzone przez NIK w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Białymstoku i Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zambrowie nie wykazały nieprawidłowości w zakresie wydatkowania środków na realizację tego zadania. W MOPS w Zambrowie stwierdzono natomiast przypadki niedotrzymania 60-dniowego terminu na rozpatrzenie wniosku o przyznanie bonu energetycznego²² oraz sporządzenia informacji o przyznaniu bonu

¹⁷ Wydatki poniesione w 2023 roku wyniosły 133.054,2 tys. zł.

¹⁸ Dz. U. 2024 poz. 859, ze zm.

¹⁹ W wymienionym piśmie (nr DELG-B.3113.2.2024.AŁ) podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska zwrócił się do wojewodów z prośbą o przekazanie informacji w zakresie zapotrzebowania na środki finansowe na ten cel (uwzględniającego 3% kosztów obsługi) oraz liczby wniosków, z których wynika kwota zapotrzebowania, w terminie do 4 września 2024 r. (z możliwością dokonywania korekt do 26 września 2024 r.).

²⁰ Tj. w terminie wyznaczonym w piśmie podsekretarza stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska z 4 września 2024 roku (DELG-B.3113.2.2024.AŁ), po uzyskaniu dodatkowego zapotrzebowania od j.s.t.

²¹ W tym 248,5 tys. zł zwróciło miasto Białystok i 80,2 tys. zł miasto Zambrow.

²² Nieprawidłowość tę stwierdzono w 54 przypadkach (tj. w 3,2 % postępowań prowadzonych przez MOPS).

przed wpływem odpowiedzi na zapytania złożone do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, bazy PESEL czy Ministerstwa Finansów²³.

- b) 10.400,6 tys. zł na realizację Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 (poz. 27 rezerwy), przyznanych trzema decyzjami Ministra Finansów²⁴. Z przedstawionych rozliczeń wynika, że do j.s.t. przekazano 9.115,5 tys. zł, z czego gminy wykorzystały i prawidłowo rozliczyły 8.394,8 tys. zł, a 720,7 tys. zł zwróciły do budżetu Wojewody Podlaskiego²⁵.
(akta kontroli str. 167-218)
- c) 3.569,4 tys. zł na organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (poz. 25), przyznane decyzją Ministra Finansów z 1 sierpnia 2024 r. W związku z nadmiarem środków Wojewoda zablokował 273 tys. zł²⁶. Gminom przekazano 3.219,1 tys. zł²⁷, z których wykorzystały one i prawidłowo rozliczyły 2.924,8 tys. zł, a 294,3 tys. zł zwróciły terminowo do budżetu Wojewody.
(akta kontroli str. 219-234)
- d) 3.490,4 tys. zł na realizację zadania pn. „Budowa budynku socjalnego - szatni dla funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej i Krajowej Administracji Skarbowej na drogowym przejściu granicznym Kuźnica Białostocka - Bruzgi” (poz. 22). Środki przyznane zostały decyzją Ministra Finansów z 18 kwietnia 2024 r. na dokończenie rozpoczętej w 2023 roku inwestycji²⁸. Dotacja została wykorzystana w całości, zgodnie z przeznaczeniem.
(akta kontroli str. 235-277)
- e) 3.351,1 tys. zł na wypłatę świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka (poz. 28), przyznanych trzema decyzjami Ministra Finansów²⁹. Z kwoty tej na realizację zadania 17 powiatom przekazano 3.332,0 tys. zł, z czego j.s.t. wydatkowały 3.273,3 tys. zł (niewykorzystane środki z dotacji w łącznej kwocie 58,7 tys. zł³⁰ zostały terminowo zwrócone do budżetu państwa).
(akta kontroli str. 278-337)
- f) 3.288,8 tys. zł dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w tym 2.788,8 tys. zł na zakup oraz odnowienie licencji MS Office w jednostkach Sanepidu na terenie województwa podlaskiego oraz 500 tys. zł na wydatki rzeczowe z tytułu wzrostu kosztów bieżących. Ze środków z rezerwy (poz.74), przyznanych decyzjami Ministra Finansów z 25 lipca 2024 r. i 29 sierpnia 2024 r. Sanepid wykorzystał 3.086,1 tys. zł, w tym 2.597,3 tys. zł na odnowienie licencji

²³ Nieprawidłowość tę stwierdzono w 26 z 52 wniosków objętych badaniem. We wszystkich przypadkach pozyskane informacje z ZUS i MF nie wpłynęły negatywnie na uprawnienia do otrzymania świadczeń, a ich wypłaty dokonano w momencie posiadania wszystkich dokumentów potwierdzających prawo do otrzymania bonu energetycznego.

²⁴ Decyzją z 6 czerwca 2024 r. (zwiększenie o 5.697,5 tys. zł), decyzją z 21 czerwca 2024 r. (zwiększenie o 1.128,7 tys. zł) oraz decyzją z 28 sierpnia 2024 r. (zwiększenie o 3.574,3 tys. zł).

²⁵ W tym trzy gminy po terminie określonym w art. 168 ust. 1 ufp, tj. Supraśl – 1.609,50 zł (7 lutego 2025 r.), Kleszczele – 188,97 zł (2 lutego 2025 r.) i Hajnówka – 165 zł (11 lutego 2025 r.).

²⁶ Decyzja z 6 grudnia 2024 r.

²⁷ Kwota 77,3 tys. zł nie została podzielona.

²⁸ Zadanie realizowane było w 2023 roku, jednak z powodu wystąpienia robót dodatkowych i zamiennych termin jego zakończenia został przesunięty na kolejny rok, a niewykorzystane środki zaplanowane na jego finansowanie zablokowano. Minister Finansów decyzją MF/FG6.4143.25.58.2023.ZF.163 z 27 października 2023 r. udzielił zapewnienia finansowania zadania na 2024 rok w wysokości 3.490,4 tys. zł.

²⁹ Decyzja z 9 lutego 2024 r. (zwiększająca wydatki o 2.538,9 tys. zł), z 17 maja 2024 r. (809,6 tys. zł) i z 11 października 2024 r. (2,7 tys. zł).

³⁰ Z czego 44,1 tys. zł zwróciło miasto Białystok a 14,6 tys. zł powiat białostocki.

Microsoft 365 na kolejne trzy lata i 488,8 tys. zł na sfinansowanie zwiększonych kosztów funkcjonowania jednostek Inspekcji, spowodowanych skutkami inflacji, tj.: usług pocztowych, dostępu do sieci Internet, telekomunikacyjnych, telefonii komórkowej, najmu lokali, opłat za energię elektryczną i ciepłą, kosztów zużycia wody i ścieków, usług serwisowych, zakupu drobnego sprzętu medycznego, badań lekarskich pracowników, itp. Nie wykorzystano 202,7 tys. zł, głównie w związku z oszczędnościami powstałymi w wyniku wybrania korzystniejszej oferty finansowej na odnowienie licencji MS Office. (akta kontroli str. 338-361)

- g) 2.234,1 tys. zł na realizację Programu wieloletniego Senior+ 2021-2025 (poz. 53)³¹. Ze środków z rezerwy przyznanych decyzją Ministra Finansów z 20 maja 2024 r.³² 24 gminy wykorzystały 2.150,3 tys. zł na utworzenie i wyposażenie trzech nowych klubów seniora oraz na funkcjonowanie 31 tego typu placówek. Niewykorzystane przez 23 j.s.t. środki w kwocie 63,5 tys. zł zostały terminowo zwrócone do budżetu Wojewody (ponadto jedna gmina zwróciła dotację w kwocie 20,3 tys. zł pobraną w nadmiernej wysokości)³³. (akta kontroli str. 362-411)

- h) 853,9 tys. zł na realizację „Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024” (poz. 37). Środki te, przyznane decyzją Ministra Finansów z 8 lipca 2024 r., przeznaczono na realizację przez dziewięć j.s.t.³⁴ zadań związanych z poprawą bezpieczeństwa w miejscach publicznych (budowa i modernizacja przejść dla pieszych, wykonanie oświetlenia i monitoringu wizyjnego, itp.). Gminy i powiaty wykorzystały i prawidłowo rozliczyły 815,6 tys. zł. W związku z powstałymi oszczędnościami Wojewoda 6 grudnia 2024 r. zablokował 38,2 tys. zł³⁵. (akta kontroli str. 412-461)

Środkami z rezerw celowych finansowano zadania, które nie mieściły się w limicie wydatków określonym w ustawie budżetowej, a wnioskowanie o nie wynikało z faktycznych potrzeb. Po uzyskaniu decyzji o zwiększeniu planu wydatków Wojewoda Podlaski niezwłocznie wprowadzał zmiany w planie finansowym i informował dysponentów środków o zwiększeniu planu.

2.1.3. W 2024 roku budżet Wojewody Podlaskiego zwiększony został środkami z rezerwy ogólnej budżetu państwa o 18.310,7 tys. zł, w tym plan finansowy PUW o 15.132,4 tys. zł. (akta kontroli str. 462-466)

Badaniem objęto wszystkie zwiększenia, w tym:

- a) 3.178,3 tys. zł na dofinansowanie powiatowi hajnowskiemu realizacji zadania pn. „*Wsparcie Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Hajnówce w obliczu kryzysu migracyjnego na granicy polsko-białoruskiej*” mającego na celu wzmocnienie potencjału infrastrukturalno-sprzętowego szpitala jako placówki buforowej na pograniczu polsko-białoruskim ponoszącej główny ciężar opieki medycznej nad migrantami nielegalnie

³¹ Rozdział 85295 §§ 2030 i 6330.

³² Skorygowanej 12 lipca 2024 r.

³³ Środki te zostały zwrócone w terminie określonym w art. 169 ust. 1 pkt 2 ufp.

³⁴ Powiat Grajewski, Gmina Puńsk, Miasto Bielsk Podlaski, Gmina Gródek, Miasto Łomża, Powiat Siemiatycki, Miasto Wysokie Mazowieckie, Miasto Zambrów i Gmina Łapy.

³⁵ W tym: [1] 24,4 tys. zł na „Wykonanie przejść dla pieszych wraz z ich doświetleniem i utwardzeniem dojeżdż do przejść przy drodze wewnętrznej do Szkoły Podstawowej Nr 3 w Zambrowie wraz z działaniami edukacyjnymi dla bezpieczeństwa w zakresie ruchu drogowego”; [2] 9,2 tys. zł na „Doświetlenie przejść dla pieszych w mieście Łomża”, [3] 4,6 tys. zł na „Modernizację przejścia dla pieszych na skrzyżowaniu ul. Kilińskiego i ul. Ściegiennego w Siemiatyczach”.

przekraczającymi granicę państwa oraz funkcjonariuszami służb mundurowych poszkodowanymi w trakcie pełnienia służby³⁶. Ze środków pochodzących z rezerwy (3.177,5 tys. zł³⁷) powiat, zgodnie z umową zawartą 10 października 2024 r. pomiędzy Wojewodą Podlaskim i Starostą Hajnowskim³⁸, wykorzystał i rozliczył 2.977,8 tys. zł na modernizację lądowiska przyszpitalnego oraz zakup: agregatu prądotwórczego (wraz z montażem i wymianą rozdzielni niskiego napięcia), systemu zarządzania temperaturą pacjentów w intensywnej terapii, stołu operacyjnego z osprzętem, mobilnego aparatu rentgenowskiego, ambulansu sanitarnego, 7 łóżek na potrzeby szpitalnego Oddziału Ratunkowego³⁹. Niewykorzystana kwota 199,7 tys. zł została terminowo zwrócona do budżetu.

(akta kontroli str. 467-554)

- b) 675 tys. zł na sfinansowanie kosztów utworzenia gminy Grabówka, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 października 2024 r.⁴⁰ Wojewoda Podlaski, pismem z 16 października 2024 r. (uzupełnionym 29 października 2024 r.) zwrócił się do Prezesa Rady Ministrów o przyznanie, z rezerwy ogólnej budżetu państwa, środków finansowych w wysokości 1.246,1 tys. zł z przeznaczeniem na pokrycie kosztów utworzenia gminy (w tym m.in. opracowanie projektu uchwały budżetowej, zakup materiałów i wyposażenia, sprzętu komputerowego z oprogramowaniem itp.). Zarządzeniem nr 125 z 15 listopada 2024 r. Prezes Rady Ministrów przyznał Wojewodzie z rezerwy ogólnej 1.246,1 tys. zł. Na wniosek Wojewody z 22 listopada 2024 r. (uzupełniony 2 grudnia 2024 r.) Minister Finansów 5 grudnia 2024 r. zwiększył wydatki budżetowe na realizację zadania o 675,0 tys. zł. W dniu 20 grudnia 2024 r. Wojewoda zwrócił się do Prezesa Rady Ministrów z prośbą o zmianę zarządzenia nr 125 i zwiększenie wydatków z rezerwy ogólnej o 675,0 tys. zł (jako powód podał brak możliwości pełnego wykorzystania przyznanych środków w 2024 r. w związku z przedłużającymi się procedurami zakupów). Zarządzeniem nr 165 z 27 grudnia 2024 r. Prezes Rady Ministrów dokonał zmian zgodnie z wnioskiem Wojewody. Na realizację zadania PUW wydatkował 451,3 tys. zł, przeznaczając uzyskane środki z rezerwy m.in. na zakup sprzętu komputerowego (155 tys. zł), dostawę programów dziedzinowych (117,4 tys. zł), zakup mebli (69,8 tys. zł), przygotowanie i wykonanie strony internetowej oraz witryny BIP (26,3 tys. zł), zlecenie opracowania budżetu gminy wraz z prognozą finansową (17,5 tys. zł).

(akta kontroli str. 555-598)

- c) 14.457,4 tys. zł na wypłaty rekompensat, z tego:
- 5.680,6 tys. zł rekompensat przyznawanych podmiotom gospodarczym⁴¹ na podstawie art. 16b ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie

³⁶ Zakładano m.in. poprawę jakości usług medycznych i komfortu pobytu pacjentów, w tym dostępności do świadczeń specjalistycznych oraz skrócenie czasu oczekiwania na zabiegi operacyjne.

³⁷ Różnica między kwotą przyznaną z rezerwy (3.178,3 tys. zł) a wykazaną przez powiat we wniosku o wypłatę dotacji (3.177,5 tys. zł) wynikała ze zmniejszenia zakresu rzeczowego zadania pn. „zakup dodatkowych łóżek szpitalnych”.

³⁸ Zmienioną aneksem z 6 grudnia 2024 r.

³⁹ W związku z odstąpieniem przez SP ZOZ w Hajnówce od umowy z dostawcą (z powodu niedotrzymania terminu) nie zakupiono 28 łóżek do oddziału urazowo-ortopedycznego.

⁴⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 października 2024 r. w sprawie utworzenia gminy Grabówka (Dz. U. z 2024 r. poz. 1454).

⁴¹ Beneficjentami pomocy mogli być: [1] płatnicy składek w rozumieniu art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, niebędący jednostką budżetową lub samorządowym zakładem budżetowym, prowadzący działalność gospodarczą w zakresie gastronomii, wymiany walut, sprzedaży detalicznej towarów w sklepach, na straganach

granicy państwowej⁴², w związku z zawieszeniem ruchu na przejściach granicznych w województwie podlaskim⁴³.

Wnioskiem z 5 stycznia 2024 r. Wojewoda zwrócił się do Prezesa Rady Ministrów z prośbą o przyznanie z rezerwy ogólnej budżetu państwa 4.500,0 tys. zł. Wskazał, że środki te będą wypłacone na podstawie decyzji o przyznaniu rekompensat wydanych do końca roku budżetowego. Zastępca Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów 29 stycznia 2024 r. przekazał wniosek Wojewody Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, z prośbą o jego analizę i opinię w zakresie „zasadności realizacji zadania przy wsparciu z ogólnej rezerwy budżetowej oraz ewentualne wskazanie innych źródeł finansowania”. Sekretarz stanu w MSWiA przekazał w piśmie z 5 lutego 2024 r. informację, że Minister pozytywnie opiniuje złożony przez Wojewodę wniosek i rekomenduje przekazanie wniosku do realizacji przez Ministerstwo Finansów. Wojewoda 7 lutego 2024 r. ponowił wniosek o przyznanie środków z rezerwy ogólnej. Zwrócił uwagę, że *nieprzekazanie środków do 2 lutego 2024 r. z rezerwy ogólnej, pociągnęło za sobą konieczność zwiększenia środków z rezerwy Wojewody o kwotę 39.600 zł na realizację wypłaty rekompensaty. Natomiast środki na kolejne płatności, które powinny zostać dokonane do 24 lutego 2024 r. należy zabezpieczyć z rezerwy ogólnej budżetu państwa, gdyż brak jest możliwości finansowania kolejnych rekompensat z budżetu wojewody.* 19 lutego 2024 r. Wojewoda przesłał do Ministerstwa Finansów wniosek o zwiększenie rezerwy celowej budżetu państwa (cz. 83, poz. 16) z przeznaczeniem na uregulowanie zobowiązań wynikających z decyzji przyznających rekompensaty, którego ostatecznie nie uwzględniono. Prezes Rady Ministrów 13 marca 2024 r. wydał Zarządzenie nr 27 w sprawie przyznania Wojewodzie Podlaskiemu z ogólnej rezerwy budżetowej środków w wysokości 4.258,5 tys. zł, które zmieniono Zarządzeniem nr 98 z 13 września 2024 r., zwiększając przyznane środki o 3.000,0 tys. zł.

W okresie od 2 stycznia do 12 marca 2024 r., w odniesieniu do siedmiu decyzji na łączną kwotę 231,0 tys. zł. zastosowano *tymczasowe zabezpieczenie środków* w rozdziale 75818 § 4590 i 4600. Po przyznaniu środków z rezerwy ogólnej 10 kwietnia 2024 r. zmniejszono wydatki w rozdziale 75818 przeksięgując je na właściwe rozdziały klasyfikacji

i targowiskach, świadczenia usług hotelarskich w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych lub działalności agenta celnego, [2] rolnicy w rozumieniu art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników świadczący usługi hotelarskie w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych, którzy prowadzą działalność gospodarczą w tym zakresie lub świadczą te usługi hotelarskie na obszarze gminy, w której położone jest to przejście graniczne. Ponadto, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, rekompensaty mogły być przyznane płatnikom składek w rozumieniu art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, niebędącym jednostkami budżetowymi lub samorządowymi zakładami budżetowymi, oraz rolnikom w rozumieniu art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, którzy nie spełniają wymagań wskazanych w ust. 1, 2 i 4 i którzy prowadzą działalność na obszarze powiatu, w którym położone jest przejście graniczne, o którym mowa w ust. 1, gdy okoliczności mające związek z czasowym zawieszeniem ruchu na przejściu granicznym, a zwłaszcza poziom strat, utraconych korzyści lub ciężkie położenie materialne, wskazują, że wymagają tego względy słuszności. Termin na wydanie decyzji wynosi 14 dni od dnia złożenia wniosku, zaś na wypłatę środków 30 dni od daty wydania decyzji.

⁴² Dz. U. z 2024 r. poz. 388, dalej zwana: ustawa o ochronie granicy.

⁴³ Wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 lutego 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie czasowego zawieszenia lub ograniczenia ruchu granicznego na określonych przejściach granicznych (Dz. U. poz. 275).

budżetowej tj.: 50095, 55095, 60095. Jak wyjaśniła Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu PUW aby zrealizować zalecenie NIK dotyczące wyeliminowania przypadków realizacji płatności bez pokrycia w planie finansowym rozważano różne realizacje płatności. Jedną z nich było wstrzymanie się z płatnościami do momentu pozyskania środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa. Jednak naraziłoby to Skarb Państwa na dodatkowe koszty w postaci odsetek (co najmniej 33 tys. zł) oraz ewentualnych kosztów procesu. Aby wyeliminować wskazywaną przez NIK nieprawidłowość i jednocześnie nie dopuścić do sytuacji powstania zobowiązań wynikających z braku środków na bieżące funkcjonowanie jednostek, podjęto decyzję o „tymczasowym zabezpieczeniu środków” na wypłatę rekompensat w dz. 750, rozdz. 75095 § 4590 i § 4600. Klasyfikacja ta oraz zastosowanie trybu „tymczasowego zabezpieczenia środków” wynikało z konieczności ostatecznego przeznaczenia środków na bieżące funkcjonowanie Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego. Wybór sposobu sfinansowania przedmiotowych zobowiązań poprzedzony był wnikliwą analizą sytuacji finansowej Wojewody Podlaskiego, na podstawie której stwierdzono, że spłata zobowiązań w normalnym trybie nie była możliwa w ramach wydatków zaplanowanych w budżecie wojewody. Wszystkie podjęte działania miały na celu wyeliminowanie negatywnych skutków ewentualnych opóźnień w realizacji płatności, w tym narażeniu Skarbu Państwa na dodatkowe koszty z tytułu odsetek od nieterminowych płatności. Ponadto mając na uwadze określony ustawowo termin trzydziestu dni na wypłatę rekompensat, a także presję społeczną wyrażaną zarówno w rozmowach telefonicznych, jak i w mediach w zakresie pozbawienia przedsiębiorców źródła zarobkowania oraz żądania jak najszybszej wypłaty należnych środków, podjęto decyzję o wypłacie przedmiotowych rekompensat w terminach wynikających z decyzji Wojewody Podlaskiego. Działanie to miało głównie na celu złagodzenie zaistniałej sytuacji na terenach przygranicznych. Było to również zgodne z zasadą współżycia społecznego, która umożliwia organom stosującym prawo podejmowanie decyzji z uwzględnieniem konkretnych uwarunkowań. Ponadto zaznaczyć należy, że „tymczasowe zabezpieczenie środków” na wypłatę rekompensat w 2024 r. odbywało się przed otrzymaniem wystąpienia pokontrolnego Najwyższej Izby Kontroli z kontroli P/24/001- Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 85/20 – województwo podlaskie, w którym przedstawiono wniosek dotyczący dokonywania wydatków związanych z wypłatą rekompensat z tytułu zawieszenia ruchu na przejściach granicznych w województwie podlaskim z zachowaniem prawidłowej klasyfikacji budżetowej. Po otrzymaniu przedmiotowego wystąpienia pokontrolnego, nie stosowano tego trybu zabezpieczenia środków. Jednocześnie informuję, że Wojewoda Podlaski już na etapie tworzenia budżetu na 2025 r. występował z wnioskami do Ministra Finansów o zabezpieczenie w części 85/20 – województwo podlaskie lub w rezerwach celowych kwot z przeznaczeniem na wypłatę rekompensat. Między innymi dzięki zwracaniu uwagi na omawiany problem przez Najwyższą Izbę Kontroli zarówno w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Wojewody Podlaskiego jak również w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2023 r. Ministerstwo Finansów w 2025 roku zabezpieczyło środki na powyższy cel w rezerwie celowej poz. 16 – zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa. Od stycznia 2025 roku płatności w zakresie rekompensat realizowane są na bieżąco z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 16. Zarówno proces wnioskowania jak i wypłaty odbywa się bez zakłóceń.

Ostatecznie w 2024 roku na zadanie wydatkowano 5.820,3 tys. zł (w tym 5.680,6 tys. zł. z rezerwy ogólnej budżetu państwa). Z rezerwy Wojewody sfinansowano wypłatę rekompensat w łącznej kwocie 139,7 tys. zł. Jak wyjaśniła Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu wielokrotnie analizowano różne warianty zabezpieczenia w budżecie wojewody środków na terminową wypłatę rekompensat. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych o przyznaniu środków z rezerwy ogólnej można wnioskować w danym roku budżetowym, gdyż zapis art. 153 umożliwiający zastosowanie trybu zapewnienia finansowania dotyczy wyłącznie zadań na które została utworzona rezerwa celowa. Wojewoda Podlaski z wnioskami o przyznanie środków na wypłatę rekompensat wystąpił niezwłocznie, tj. 5 i 11 stycznia. W 2024 r. pierwsza decyzja ustalająca wysokość rekompensaty została wydana 3 stycznia 2024 r. na kwotę 39.600 zł i dotyczyła zawieszenia ruchu na przejściach granicznych. Termin na wypłatę środków wynosił 30 dni od dnia wydania decyzji (w tym przypadku 02 lutego 2024 r.). Mając świadomość, że niezbędny czas na procedowanie wniosku w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów przekroczy termin płatności, analizie poddano budżet wojewody. Omawiana decyzja dotyczyła przedsiębiorcy z obszaru gastronomii oraz usług hotelarskich, dlatego sklasyfikowano kwotę wypłaty w dz. 550 – Hotele i restauracje. W tej klasyfikacji nie występują wydatki w budżecie wojewody (ujęte w ustawie budżetowej). W związku z tym, że kwota rekompensaty nie była znaczna (39.600 zł) na powyższy cel zostały zwiększone środki z rezerwy Wojewody Podlaskiego. Kolejne zwiększanie planu na wypłatę rekompensat uzależnione było zarówno od wysokości ustalonej rekompensaty oraz od stanu rezerwy wojewody. (...) Rozumiejąc, że tryb „tymczasowego zabezpieczenia środków” jest rozwiązaniem ostatecznym oraz to, że pozostała kwota będąca w rezerwie wojewody jest niewystarczająca aby zabezpieczyć roszczenia z tytułu wszystkich rekompensat, zdecydowano się na zwiększenie planu wydatków z rezerwy wojewody w łącznej kwocie 139 734,10 zł na wypłatę dziewięciu rekompensat. Ich wysokość kształtowała się od 3.490 zł do 39.600 zł, co oznacza, że finansowaniem z rezerwy wojewody objęto wyłącznie niewielkie kwoty przyznanych rekompensat. Podkreślenia wymaga fakt, że zarówno ilość wypłaconych w ten sposób rekompensat, jak i ich wartość uzależniona była od terminu otrzymania dodatkowych środków z budżetu państwa.

(akta kontroli str. 599-677, 719-723)

- 5.198,8 tys. zł rekompensat przyznanych podmiotom gospodarczym na podstawie art. 5 ust. 5 ustawy z dnia 22 listopada 2002 r. o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela⁴⁴, a także na ewentualną realizację orzeczeń sądowych wydanych w sprawach zaskarżanych decyzji odmownych w związku z wprowadzeniem stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz w związku z czasowym zakazem przebywania na terenie gmin przygranicznych.

Wnioskiem z 11 stycznia 2024 r. Wojewoda zwrócił się do Prezesa Rady Ministrów o uruchomienie rezerwy ogólnej budżetu państwa w kwocie 7.000,0 tys. zł. Wyjaśnił, że wniosek dotyczy środków, które przysługują podmiotom uprawnionym jedynie za czas trwania stanu wyjątkowego oraz czasowego zakazu przebywania, tj. za okres od 2 września 2021 r. do 30 czerwca 2022 r. Zastępca Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

⁴⁴ Dz. U. z 2002 r. Nr 233, poz. 1955.

29 stycznia 2024 r. przekazał wniosek Wojewody Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, z prośbą o jego analizę i opinię w zakresie „zasadności realizacji zadania przy wsparciu z ogólnej rezerwy budżetowej oraz ewentualne wskazanie innych źródeł finansowania”. Sekretarz stanu w MSWiA przekazał w piśmie z 5 lutego 2024 r. informację, że Minister pozytywnie zaopiniował złożony przez Wojewodę wniosek i zarekomendował przekazanie wniosku do realizacji przez Ministerstwo Finansów. Wojewoda 7 lutego 2024 r. ponowił wniosek o przyznanie środków z rezerwy ogólnej w kwocie 7.000,0 tys. zł. Zwrócił uwagę, że *brak środków finansowych w budżecie Wojewody Podlaskiego na wypłatę rekompensat w terminie umożliwiającym dokonanie płatności wynikających z decyzji może spowodować powstanie dodatkowych kosztów realizacji zadania w postaci odsetek*. 19 lutego i 8 marca 2024 r. Wojewoda przesłał do Ministerstwa Finansów wniosek o zwiększenie rezerwy celowej budżetu państwa (cz. 83, poz. 16) z przeznaczeniem na uregulowanie zobowiązań wynikających z decyzji przyznających rekompensaty, którego ostatecznie nie uwzględniono. Prezes Rady Ministrów 15 marca 2024 r. wydał zarządzenie nr 29 w sprawie przyznania Wojewodzie Podlaskiemu z ogólnej rezerwy budżetowej środków w wysokości 7.000,0 tys. zł. W okresie od 2 stycznia do 14 marca 2024 r., w odniesieniu do siedmiu decyzji na łączną kwotę 2.248,7 tys. zł. zastosowano *tymczasowe zabezpieczenie środków* w rozdziale 75818 §§ 4590 i 4600 (przyczyny wskazano w wyjaśnieniach Dyrektora Wydziału Finansów i Budżetu zacytowanych w ppkt c tiret pierwszy). Po przyznaniu środków z rezerwy ogólnej 29 marca i 18 kwietnia 2024 r. zmniejszono wydatki w rozdziale 75818 przeksięgowując je do właściwego rozdziału klasyfikacji budżetowej (55095). Ostatecznie w 2024 roku na zadanie wydatkowano 5.198,8 tys. zł. (akta kontroli str. 678-705)

- 3.578,0 tys. zł rekompensat przyznanych podmiotom gospodarczym na podstawie art. 16b ust. 9 ustawy o ochronie granicy oraz w związku z rozporządzeniem nr 4/2024 Wojewody Podlaskiego z dnia 13 maja 2024 r. w sprawie przyznania prawa do ubiegania się o rekompensatę z budżetu państwa w związku z czasowym zawieszeniem ruchu na przejściach granicznych w województwie podlaskim. Zarządzeniem z 29 kwietnia 2024 r. Prezes Rady Ministrów przyznał z rezerwy ogólnej środki w kwocie 5.000,0 tys. zł, z przeznaczeniem na wypłaty rekompensat. Ostatecznie w 2024 roku na zadanie wydatkowano 3.578,0 tys. zł. (akta kontroli str. 706-716)

2.1.4. W 2024 roku Wojewoda Podlaski podjął 88 decyzji, na mocy których zablokował wydatki budżetowe w wysokości 88.919,4 tys. zł⁴⁵, w tym 67 na kwotę 26.670,5 tys. zł dotyczyło środków przyznanych z rezerw⁴⁶. Większość decyzji (81 opiewających na 88.727,1 tys. zł, tj. 99,8% zablokowanej kwoty) podjęto w grudniu 2024 roku⁴⁷. Powodem większości blokad (86) był nadmiar posiadanych środków (art. 177 ust. 1 pkt 3 ufp), w jednym opóźnienie w realizacji zadań (art. 177 ust. 1 pkt 2 ufp), a w jednym wystąpiły obie ww. przesłanki (art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp). Decyzje o blokowaniu podejmowano w terminie do 33

⁴⁵ Nie licząc dwóch decyzji, na mocy których zablokowano 156,1 tys. zł pochodzących z budżetu środków europejskich. Ponadto podjęto trzy decyzje o odblokowaniu środków w łącznej kwocie 0,4 tys. zł.

⁴⁶ Z czego 66 decyzji na kwotę 26.669,6 tys. zł dotyczyło rezerw celowych i jedna decyzja na kwotę 0,9 tys. zł dotyczyła rezerwy ogólnej.

⁴⁷ Pozostałe siedem decyzji na 192,3 tys. zł podjęto w maju, październiku i listopadzie 2024 roku.

dni od daty wpływu wniosku⁴⁸ (z wyjątkiem jednej decyzji podjętej po 71 dniach, o czym napisano szerzej w dalszej treści wystąpienia). Wszystkie decyzje o zablokowaniu środków wprowadzono do systemu TREZOR w terminie do 5 dni od ich podjęcia. (akta kontroli str. 725-726)

Kontrolą objęto pięć decyzji o blokowaniu 75.738,8 tys. zł wydatków (85,2%), z których 19.007,7 tys. zł stanowiły środki wcześniej przyznane z rezerw celowych budżetu państwa. I tak:

- a) Decyzją z 4 grudnia 2024 r. Wojewoda zablokował środki w kwocie 55.591,6 tys. zł w rozdz. 01005 - *Prace geodezyjno-urzędzeniowe na potrzeby rolnictwa*, przeznaczone na realizację projektów w ramach PROW na lata 2014-2020⁴⁹ będących w dyspozycji Wojewódzkiej Inspekcji Geodezyjnej i Kartograficznej (WIGiK). Powyższe środki zostały zgłoszone z powodu opóźnień w realizacji projektów przebudowy dróg dojazdowych do pól oraz unieważnienia ofert przetargowych, których cena przekraczała szacunkowe i kosztorysowe wartości zamówień realizowanych przez powiaty hajnowski, moniecki i siemiatycki w związku z zagospodarowaniem poscaleniowym gruntów. O niewykorzystaniu środków starostowie poinformowali WIGiK 8 listopada 2024 r., który zgłosił tę kwotę do zablokowania 13 listopada 2024 r.⁵⁰ W dniu 5 grudnia 2024 r. o blokadzie poinformowano Ministra Finansów oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. (akta kontroli str. 727-756)
- b) Decyzją Wojewody Podlaskiego z 18 grudnia 2024 r., w związku z nadwyżką środków, zablokowano 11.895,9 tys. zł w rozdz. 85502 na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego i zasiłki dla opiekunów, w tym 8.874,2 tys. zł z rezerwy celowej poz. 34 i 1.910,2 tys. zł z rezerwy celowej poz. 35. Wniosek o blokadę 13 grudnia 2024 r. złożył dyrektor Wydziału Polityki Społecznej PUW. (akta kontroli str. 757-762)
- c) Decyzją z 6 grudnia 2024 r. Wojewoda Podlaski zablokował wydatki w rozdz. 85215 w kwocie 6.223,4 tys. zł (pochodzące z rezerwy celowej poz. 10) w związku z powstałą nadwyżką środków przeznaczonych na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania. Wniosek o blokadę został złożony przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej PUW 2 grudnia 2024 r. (akta kontroli str. 763-767)
- d) Decyzją Wojewody Podlaskiego z 6 grudnia 2024 r. zablokowano 2.000 tys. zł w rozdz. 60014 (z rezerwy celowej poz. 45) w związku z przekazaniem 6 listopada 2024 r. przez Starostę Suwalskiego informacji o odstąpieniu od realizacji zadania pn. „Przebudowa drogi powiatowej nr 1128B Wiżajny - Stankuny - Wilkucie - Wiżajny w km 0+000 - 1+200”, zaplanowanego w ramach programu wieloletniego pod nazwą „Rządowy program rozwoju północnowschodnich obszarów przygranicznych na lata 2024-2030”. Wniosek o zablokowanie wydatków 7 listopada 2024 r. złożyła zastępca Dyrektora Wydziału Programów Rządowych i Funduszy Europejskich. (akta kontroli str. 768-774)

⁴⁸ 47 decyzji zostało podjętych w terminie do 7 dni od daty złożenia wniosku, zaś 41 po upływie co najmniej 8 dni.

⁴⁹ Dotyczących wsparcia inwestycji związanych z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa.

⁵⁰ W dniu 13 listopada 2024 r. wnioskowano o zablokowanie 55.409,6 tys. zł (kwotę tę skorygowano 14 listopada 2024 r.).

- e) Decyzją z 4 grudnia 2024 r. Wojewoda zablokował 27,9 tys. zł⁵¹ w rozdz. 75011 jako współfinansowanie wydatków na wynagrodzenia pracowników PUW zaangażowanych w realizację projektu pn. „Adaptacja budynku Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego na potrzeby dyspozytorni medycznej”. Wniosek o blokadę został zgłoszony 24 września 2024 r. przez Dyrektora Wydziału Programów Rządowych i Funduszy Europejskich w związku z przedłużającą się procedurą aplikowania o środki z Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027. Od złożenia wniosku do wydania decyzji o blokowaniu wydatków upłynęło 71 dni. Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu wyjaśniła: *W momencie wpływu do Wydziału Finansów i Budżetu wniosku Dyrektora Wydziału Programu Rządowych i Funduszy Europejskich o zablokowanie środków przeznaczonych na wynagrodzenia osób realizujących projekt pn. „Adaptacja budynku Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego na potrzeby dyspozytorni medycznej” w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027, w trakcie procedowania był wniosek o zwiększenie wydatków na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku zaangażowanych w realizację projektu „Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej” w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, a także Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków planował wystąpienie z wnioskiem o zwiększenie wydatków na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników zaangażowanych w realizację projektu pomocy technicznej programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 pn. „Wsparcie służb konserwatorów zabytków na szczeblu centralnym i wojewódzkim, realizujących zadania związane z inwestycjami infrastrukturalnymi w ramach POIiŚ, FEnIKS, CEF i CEF2 w 2024 r.”. W przypadku obu wniosków istniało zagrożenie odmowy zwiększenia przez Ministra Finansów wydatków z rezerw celowych. W związku z powyższym, zapadła decyzja o wstrzymaniu blokowania wydatków zgłoszonych przez Wydział Programów Rządowych i Funduszy Europejskich do momentu zwiększenia wydatków przez Ministra Finansów na projekty realizowane przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków i Podlaski Urząd Wojewódzki bądź odmowy zwiększenia wydatków na oba projekty. W obu przypadkach Minister Finansów wydał decyzje zwiększające wydatki z rezerw celowych (14 października 2024 r. w ramach FERS i 2 grudnia 2024 r. w ramach FEnIKS). Ostatecznie, 4 grudnia 2024 r. Wojewoda Podlaski podjął decyzję o zablokowaniu wydatków przeznaczonych na wynagrodzenia osób realizujących na realizację projektu pn. „Adaptacja budynku Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego na potrzeby dyspozytorni medycznej”.*

(akta kontroli str. 775-780)

2.1.5. W 2024 roku Wojewoda Podlaski nie otrzymywał od Prezesa Rady Ministrów poleceń wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 na podstawie art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw⁵² lub na Fundusz Pomocy na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁵³.

⁵¹ Na podstawie decyzji wydanej 4 grudnia 2024 r. Wojewoda zablokował również wydatki budżetu środków europejskich na realizację tego zadania w kwocie 111,1 tys. zł.

⁵² Dz. U. poz. 568, ze zm.

⁵³ Dz. U. z 2025 r. poz. 337.

2.1.6. W 2024 roku wydatki na dotacje w części 85/20 wyniosły 1.571.261,2 tys. zł⁵⁴ (75,1% wydatków ogółem). Były one niższe o 7,2% od wydatków planowanych i wyższe o 24,5% od wykonanych rok wcześniej. Najwięcej środków (1.563.394 tys. zł, tj. 99,5% wszystkich dotacji) wykorzystali jednostki samorządu terytorialnego. (akta kontroli str. 783)

Szczegółowym badaniem objęto zrealizowane w 2024 roku wydatki na dotacje w wysokości 134.190,9 tys. zł (8,5% dotacji w części 85/20), tj.:

- a) 31.994,1 tys. zł z rezerwy celowej poz. 10 na wypłatę gminom bonu energetycznego (zagadnienie opisano w pkt 2.1.2. lit. a wystąpienia).
- b) 10.400,6 tys. zł z rezerwy celowej poz. 27 na realizację Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 (zagadnienie opisano w pkt 2.1.2. lit. b wystąpienia).
- c) 3.569,4 tys. zł z rezerwy celowej poz. 25 na organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (zagadnienie opisano w pkt 2.1.2. lit. c wystąpienia).
- d) 3.351,1 tys. zł z rezerwy celowej poz. 28 na wypłatę świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka (zagadnienie opisano w pkt 2.1.2. lit. e wystąpienia).
- e) 2.230,9 tys. zł z rezerwy celowej poz. 53 na realizację Programu wieloletniego Senior+ 2021-2025 (zagadnienie opisano w pkt 2.1.2. lit. g wystąpienia).
- f) 51.752,3 tys. zł na wypłatę przez pięć jednostek samorządu terytorialnego świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego⁵⁵. Gminom przekazano dotację w kwocie 53.163,2 tys. zł, z której j.s.t. wydatkowały zgodnie z przeznaczeniem 51.752,3 tys. zł. Niewykorzystane środki w wysokości 1.410,9 tys. zł zostały terminowo zwrócone do budżetu.

W 2024 roku na omawiane świadczenia (w rozdz. 85502 i 85513) w części 85/20 wydatkowano 591.477,5 tys. zł⁵⁶. W ramach realizacji zadań wypłacono m.in. zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, opiekuńcze i rodzicielskie na kwotę 482.496,9 tys. zł (951.066 świadczeń) i 55.889 świadczeń z funduszu alimentacyjnego na 24.549,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 784-885)

- g) 30.892,5 tys. zł na finansowanie domów pomocy społecznej⁵⁷. Dotacje z budżetu państwa na utrzymanie miejsc w 21 ponadgminnych DPS, w których przebywali mieszkańcy przyjęci przed 1 stycznia 2004 r. lub skierowani przed tym dniem, otrzymywało 13 powiatów⁵⁸ oraz samorząd województwa podlaskiego⁵⁹. W 2024 roku plan wydatków na ten cel w kwocie

⁵⁴ Z czego 1.503.942 tys. zł stanowiły wydatki bieżące i 67.319,2 tys. zł wydatki majątkowe.

⁵⁵ Miasta: Choroszcz (7.571,9 tys. zł), Czarna Białostocka (6.333,2 tys. zł), Grajewo (14.517,2 tys. zł), Hajnówka (11.974,1 tys. zł) i Sokółka (11.355,9 tys. zł).

⁵⁶ W tym 579.219,3 tys. zł w rozdz. 85502 § 2010 i 12.258,2 tys. zł w rozdz. 85513 § 2010.

⁵⁷ Dalej: „DPS”.

⁵⁸ W tym trzy miasta na prawach powiatu prowadzące cztery DPS i 10 powiatów prowadzących 16 DPS.

⁵⁹ Na podstawie umowy zawartej 8 listopada 2006 r. z Powiatem Białostockim w sprawie przejęcia przez Województwo Podlaskie prowadzenia domu pomocy społecznej na 200 miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych przebywających w Domu Pomocy Społecznej „Spokojna Przystań” w Garbarach.

29.500 tys. zł⁶⁰ został zwiększony w trybie z art. 155 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁶¹ o 1.430,7 tys. zł (do kwoty 30.930,7 tys. zł). Wydatki zrealizowano w wysokości 30.892,5 tys. zł.⁶² Analiza sposobu wyliczania dotacji na finansowanie DPS wykazała, że Wojewoda nieprawidłowo ustalił średnią miesięczną kwotę dotacji dla województwa, co skutkowało zaniżeniem dotacji dla j.s.t. łącznie o 4.796,3 tys. zł (zagadnienie opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 886-972)

Weryfikacja i ocena realizacji zadań finansowanych w formie dotacji odbywała się na podstawie składanych przez beneficjentów informacji, sprawozdań lub zapotrzebowań na środki w kolejnych okresach finansowania. Przeprowadzone przez PUW kontrole wykorzystania dotacji celowych udzielonych w 2024 roku opisano w pkt 2.3. wystąpienia.

Zgodnie z art. 122 ust. 4 ufp podano do publicznej wiadomości obwieszczenie Wojewody Podlaskiego z wykazem spółek wodnych, którym przyznano dotacje podmiotowe wraz ze wskazaniem kwot dotacji⁶³.

2.1.7. W 2024 roku wydatki bieżące jednostek budżetowych finansowanych w ramach części 85/20 wyniosły 492.410,7 tys. zł (98,6% planu po zmianach), w tym PUW – 143.351,3 tys. zł (97,1% planu Urzędu). Były one wyższe od wykonanych rok wcześniej (404.942,5 tys. zł, w tym 112.696,1 tys. zł w PUW) odpowiednio o 21,6% i o 27,2%. Poniesiono je głównie na wynagrodzenia wraz z pochodnymi.

(akta kontroli str. 973-974)

Wynagrodzenia w części 85/20 w 2024 roku wyniosły 293.045 tys. zł⁶⁴ (99,6% planu po zmianach) i były wyższe niż rok wcześniej o 20%. Wynikało to m.in. z: wypłat nagród jubileuszowych i odpraw emerytalnych w jednostkach podległych Województwu Podlaskiemu⁶⁵, podwyżki uposażeń i wypłat nagród dla osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń w Wojewódzkim Inspektoracie Inspekcji Handlowej oraz wykorzystania dodatkowych środków na wynagrodzenia z rezerw celowych budżetu państwa⁶⁶.

(akta kontroli str. 975-977, 1361-1362)

Przeciętne zatrudnienie w jednostkach budżetowych podległych Województwu Podlaskiemu w 2024 roku wyniosło 2.114 osób i było o 32 osoby (2%) wyższe niż w 2023 roku. Najwyższy wzrost zatrudnienia (o 22 osoby) zanotowano wśród pracowników korpusu służby cywilnej, głównie w PUW (o 14 osób)

⁶⁰ W rozdz. 85202 w §§ 2130 i 2230.

⁶¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1283.

⁶² Nie zostały uruchomione środki w kwocie 38,2 tys. zł, głównie w związku ze zmniejszeniem liczby dotowanych mieszkańców.

⁶³ Obwieszczenie nr 13/2024 Wojewody Podlaskiego z dnia 24 lipca 2024 r. (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego poz. 3584).

⁶⁴ Dane na podstawie sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za IV kwartał 2024 roku.

⁶⁵ Na przykład w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii, Wojewódzkim Inspektoracie Nadzoru Budowlanego oraz w Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

⁶⁶ W tym: [1] w Inspekcji Farmaceutycznej na uzupełnienie środków na wypłatę odprawy emerytalnej oraz włączenia do budżetu jednostki całorocznych skutków zwiększenia wynagrodzeń w 2023 roku (z rezerwy celowej poz. 68), [2] w Inspekcji Transportu Drogowego na realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym, ustawy o czasie pracy kierowców oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 209) z rezerwy celowej poz. 44., [3] w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków ramach Projektu pn. „Wsparcie służb konserwatorów zabytków na szczeblu centralnym i wojewódzkim realizujących zadania związane z inwestycjami infrastrukturalnymi w zakresie POLiS, FENiKS, CEF i CEF2 na lata 2024- 2029” finansowanego z rezerwy celowej poz. 8.

i w powiatowych inspektoratach weterynarii (o 7 osób). Zatrudnienie wśród osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń wzrosło o 12, natomiast w grupie osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe nie uległo zmianie (wynosiło trzy)⁶⁷. (akta kontroli str. 979-980)

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne w części 85/20 w 2024 roku wyniosło 11.552 zł, tj. o 18% więcej niż w roku poprzednim. Wzrosło ono głównie wśród funkcjonariuszy (o 23%) i grupie pracowników nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (o 19%). (akta kontroli str. 975-977)

Wydatki na wynagrodzenia w PUW w 2024 roku wyniosły 73.413,6 tys. zł⁶⁸ (o 18,2 % więcej niż w 2023 roku). Na ich wzrost wpływ miała głównie podwyżka o 20% kwoty bazowej, wynikająca z ustawy budżetowej na 2024 rok. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło 9.507 zł i było wyższe o 15,5 % od wynagrodzenia w 2023 roku. Na nagrody wydankowano 4.242,3 tys. zł⁶⁹, tj. o 1,7 % mniej niż rok wcześniej⁷⁰. (akta kontroli str. 981-982, 986)

Przeciętne zatrudnienie w PUW w 2024 roku wyniosło 643,5 etatów, tj. więcej o 14,7 etatów (o 2,3%) w stosunku do 2023 roku. Wynikało to głównie z konieczności zwiększenia liczby pracowników do obsługi osób niepełnosprawnych, w związku z wprowadzeniem świadczenia wspierającego (o 7,7 etatu w Wojewódzkim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności⁷¹) oraz z fluktuacji pracowników, związanej z długotrwałymi nieobecnościami i koniecznością uzupełnienia zatrudnienia zgodnie z rzeczywistymi potrzebami umożliwiającymi prawidłową realizację zadań w 2024 roku. Wzrost zatrudnienia w WZON wynikał z przyznanego limitu, jednak nie był on wystarczający do realizacji wszystkich obowiązków wynikających z ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym⁷². Zadanie w zakresie ustalania poziomu potrzeb wsparcia wykonywane było na podstawie umów zlecenia. W 2024 roku zawarto w tym celu 89 umów ze specjalistami⁷³ powołanymi przez Wojewodę na członków WZON (niebędących ppracownikami PUW), w tym 81 z osobami fizycznymi i 8 z prowadzącymi działalność gospodarczą, na które wydankowano (bez pochodnych) 3.289,3 tys. zł. (akta kontroli str. 981-985)

Na usługi doradcze i eksperckie PUW wydankował w 2024 roku 5.348,2 tys. zł, w tym:

- 3.532 tys. zł na wynagrodzenia specjalistów ustalających poziom wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami (na podstawie 89 omów zlecenia) oraz realizujących czynności w zakresie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (15 umów),
- 1.197,3 tys. zł na wycenę nieruchomości przejętych lub ograniczonych w związku z inwestycjami liniowymi (7 umów),

⁶⁷ W sprawozdaniu RB-70 wykazano 3,5 etatu, ponieważ do 30 marca 2024 r. prawo do dotychczasowego wynagrodzenia, na mocy art. 5 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 31 lipca 1981 roku o wynagradzaniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 2023 poz. 624 ze zm.), zachowały trzy osoby odwołane z dniem 19 grudnia 2023 roku ze stanowiska Wojewody/Wicewojewody Podlaskiego.

⁶⁸ Wg sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za IV kwartał 2024 roku.

⁶⁹ Średnia kwota nagrody wyniosła 6.592,22 zł.

⁷⁰ W 2023 roku na nagrody wydankowano 4.316,3 tys. zł.

⁷¹ Dalej: WZON.

⁷² Dz.U. poz. 1429, ze zm

⁷³ W specjalnościach określonych w §2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie ustalania poziomu potrzeb wsparcia (Dz.U. z 2023 r. poz. 2581)

- 572,5 tys. zł na wynagrodzenia konsultantów wojewódzkich w poszczególnych dziedzinach medycznych (115 umów) oraz Naczelnego Lekarza Uzdrawiska dla Uzdrawiska Augustów i Uzdrawiska Supraśl (dalej: NLU),
- 15 tys. zł na wykonanie projektu uchwały budżetowej nowoutworzonej gminy Grabówka,
- 31,4 tys. zł pozostałym kontrahentom (m.in. za: wykonanie kontroli zewnętrznych lekarzy orzekających, wykonanie dokumentacji wchodzącej w skład studium wykonalności projektu, wykonanie ekspertyzy technicznej oceniającej przyczynę usterki ściany). (akta kontroli, str. 987-996)

W ewidencji wydatków PUW, w rozdziale § 4390 - *Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii*, ujęto też zapłatę z tytułu odszkodowania na kwotę 1,8 tys. zł, o czym szerzej napisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Analiza pięciu zleceń⁷⁴ na wykonanie usług doradczych i eksperckich, na które PUW wydatkował w 2024 roku 654,7 tys. zł wykazała, że w każdym przypadku:

- przed zawarciem umów przeprowadzono analizę ich celowości,
- zlecone zadania nie pokrywały się z zadaniami przypisanymi komórkom organizacyjnym lub stanowiskom w Urzędzie, dlatego nie mogły być wykonane przez pracownika PUW w ramach obowiązków służbowych,
- wyłonienie wykonawców usług nastąpiło zgodnie z zasadami wynikającymi z regulacji wewnętrznych jednostki dotyczących udzielenia zamówień,
- umowy zawierały zapisy zabezpieczające właściwą ich realizację, w tym m.in. kary umowne za nieterminowość lub niewłaściwe wykonanie zlecenia.

W czterech przypadkach zadania zostały zrealizowane i rozliczone zgodnie z umową, natomiast w jednym (dotyczy umowy z NLU) – zapłaty dokonano przed spełnieniem warunku wskazanego w umowie, o czym szerzej napisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W każdym przypadku określone w umowach efekty i cele zostały wykorzystane w działalności PUW. (akta kontroli, str. 997- 1070)

Wydatki PUW na działania promocyjne i reklamowe w 2024 roku wyniosły 114,5 tys. zł tj. o 34,7% więcej niż w 2023 roku. Poniesiono je wyłącznie na zakup oznakowanych materiałów do promocji: numeru alarmowego 112 (38,5 tys. zł), Programu wieloletniego Senior+ (38 tys. zł), oraz materiały z logo PUW na potrzeby Dyspozytorni Medycznej PUW (31.4 tys. zł) i Urzędu (6,5 tys. zł). Wyboru dostawcy dokonano z zachowaniem obowiązującej w PUW procedury udzielenia zamówień publicznych.

Analiza wydatków Urzędu na promocję, w wysokości 31,4 tys. zł (27,4%), zrealizowanych zgodnie z zapotrzebowaniem Dyspozytorni Medycznej PUW, wykazała, że służyły one realizacji celów jednostki oraz poniesiono je zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi. Zakupiono logowane materiały, takie jak: torby na zakupy, długopisy, apteczki, butelki sportowe na wodę, które przekazywane były uczestnikom spotkań edukacyjno-rekreacyjnych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży (np. dzień dziecka dla dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych) oraz festynów i imprez promujących zdrowie.

⁷⁴ Na podstawie umów nr: BOU-II.2140.5.2024 z 16 października 2024 r. (na wykonanie projektu uchwały budżetowej Gminy Grabówka na 2025 rok), 1/2024 z 4 stycznia 2024 r. znak: PS-VI.980.7.2023.UK (na pełnienie funkcji NLU), 8/2024 z 12 sierpnia 2024 r. (na wycenę nieruchomości), RE-IV.806.8.2024/1 z 25 września 2024 r. (na sporządzenie dokumentacji wchodzącej w skład studium wykonalności projektu) oraz zlecenia z dnia 20 lutego 2024 r. (na wykonanie ekspertyzy technicznej ustalającej przyczynę powstania usterki ściany).

Zastępca Dyrektora Wydziału Zdrowia wyjaśniła, że w trakcie ww. wydarzeń pracownicy PUW rozpowszechniali wiedzę na temat zasad udzielania pierwszej pomocy oraz korzystania z numeru alarmowego „999”. Działanie te przyczyniły się do spadku liczby bezzasadnych lub fałszywych połączeń na numer alarmowy „999” (z 12.174 w 2023 roku do 8.798 w 2024 roku).

(akta kontroli, str. 1090-1128)

Na wynagrodzenia bezosobowe w części 85/20 w 2024 roku wydatkowano 24.645,6 tys. zł (o 4,3% więcej niż rok wcześniej). Wzrost wydatków nastąpił głównie w WZON (o 3.397,8 tys. zł), natomiast spadek w powiatowych inspektoratach weterynarii (o 2.048,4 tys. zł).

(akta kontroli str. 1129, 1581-1616, 1941-1976)

W PUW wydatki na wynagrodzenia bezosobowe w 2024 roku wynosiły ogółem 4.396,7 tys. zł i były wyższe od zrealizowanych w 2023 roku (939,8 tys. zł) o 367,8%. W 2024 roku zadania na rzecz PUW, na podstawie umów o dzieło oraz umów zlecenia trwających trzy miesiące lub dłużej wykonywało 205 osób (o 98 więcej niż rok wcześniej). Wydatkowano na nie 4.107,6 tys. zł, tj. więcej niż w 2023 roku (658,1 tys. zł) o 524,2%, głównie w związku z zawarciem 81 umów ze specjalistami do spraw ustalania poziomu wsparcia (osobami fizycznymi), na które wydatkowano 3.068,5 tys. zł oraz ośmiu (292,5 tys. zł) na wprowadzanie wniosków dotyczących świadczenia wspierającego. W 2024 roku zwiększyła się też – w stosunku do 2023 roku - liczba umów z osobami wykonującymi zadania pomocnicze (o dwie, tj. o 50%), na które wydatkowano 54,2 tys. zł (o 9,2 tys. zł, tj. o 20,4% więcej). Analiza umów cywilnoprawnych z pięcioma osobami⁷⁵ wykazała, że zawarcie ich służyło realizacji działań statutowych PUW lub wspomagało realizację tych działań.

(akta kontroli str. 988, 1129-1191, 1940)

2.1.8. W 2024 roku na świadczenia na rzecz osób fizycznych w części 85/20 wykorzystano 2.272,0 tys. zł, w tym w PUW – 362,9 tys. zł (98,4% i 92,6% planu po zmianach), tj. odpowiednio: 13,7% i 0,6% więcej niż rok wcześniej. Środki te przeznaczono przede wszystkim na wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń (923,9 tys. zł), stypendia dla uczniów (628 tys. zł) oraz wydatki osobowe niezaliczone do uposażeń wypłacane żołnierzom i funkcjonariuszom (194 tys. zł).

(akta kontroli str. 973-974, 1581-1616)

2.1.9. Wydatki majątkowe budżetu państwa w części 85/20 wyniosły w 2024 roku 94.048,2 tys. zł (łącznie z dotacjami na wydatki majątkowe), tj. o 8,8 % mniej niż w 2023 roku.

W Urzędzie na inwestycje i zakupy inwestycyjne wydatkowano 6.073,3 tys. zł, co stanowiło 87,5% planu po zmianach i 30,4% takich wydatków, poniesionych rok wcześniej. Znacznie niższe w porównaniu do 2023 roku były wydatki majątkowe dotyczące przejść granicznych (wynosiły kolejno: 17.829,5 tys. zł i 4.524 tys. zł), głównie z powodu zamknięcie dwóch przejść w województwie podlaskim.

PUW w 2024 roku zrealizował w pełni 33 zadania inwestycyjne, w tym 9 z 14 zaplanowanych w ustawie budżetowej oraz 24⁷⁶ z 30 ujętych w spisie zadań inwestycyjnych w trakcie roku (głównie w związku z uruchomieniem rezerw celowych i rezerwy ogólnej oraz rekomendacji MSWiA). Niewykonanie pozostałych zadań spowodowane było m.in. niewyłonieniem wykonawcy w procedurze zamówień publicznych, dokonaniem zakupu w ramach wydatków

⁷⁵ Badaniem objęto umowy nr: WZON.3113.2.9.2024, BOU-I.2141.1.2024, BOU-II.2140.2.2024, BOU-I.2503.2.2.2024 oraz zawarte z jedną osobą umowy: 2/PTFE/2024 i 1/S+/2024.

⁷⁶ W tym jedno współfinansowane w ramach budżetu środków europejskich („Adaptacja budynku PUW na potrzeby dyspozytorni medycznej”), w części przewidzianej na 2024 rok.

bieżących (np. zakup komputerów, w związku z niższą niż zakładaną ceną), koniecznością realizacji innych (pilniejszych) zadań w tym samym obszarze. Wojewoda, zgodnie z art. 171 ufp, każdorazowo uzyskał zgodę Ministra Finansów na dokonanie przeniesień wydatków między rozdziałami i paragrafami, polegających na zwiększeniu lub zmniejszeniu wydatków majątkowych jednorazowo o kwotę powyżej 100 tys. zł lub dotyczących wydatków na inwestycje budowlane. Poinformował też Ministra Finansów – z dwoma wyjątkami, opisanymi w sekcji „*Stwierdzone nieprawidłowości*” – o wszystkich przeniesieniach dotyczących wydatków majątkowych poniżej 100 tys. zł.

Efektom zrealizowanych przez PUW w 2024 roku wydatków majątkowych były m.in.: [1] poprawa warunków socjalnych funkcjonariuszy Straży Granicznej i Krajowej Administracji Skarbowej na drogowym przejściu granicznym w Kuźnicy Białostockiej, [2] zakup stacji uzdatniania wody na potrzeby magazynu przeciwpowodziowego, pozwalającej na szybsze reagowanie w przypadku kryzysu i zapewnienie dostępu do czystej wody, [3] zakup samochodów na potrzeby: Państwowej Straży Łowieckiej oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa na kolejowym przejściu granicznym w Siemianówce, [4] zakup sprzętu informatycznego i oprogramowania powstałej z dniem 1 stycznia 2025 r. Gminie Grabówka, [5] pozyskanie dokumentacji niezbędnych do realizacji zadań inwestycyjnych w kolejnych latach, m.in.: rozbudowy monitoringu w kolejowym przejściu granicznym w Kuźnicy Białostockiej, budowy terminala odpraw granicznych w drogowym przejściu granicznym w Bobrownikach czy rozbudowy sygnalizacji pożarowej w obiektach na drogowym przejściu granicznym w Bobrownikach.

(akta kontroli str. 973-974, 1218-1277)

Planowanie wydatków inwestycyjnych w PUW odbywało się w oparciu o wytyczne Ministra Finansów⁷⁷ i z uwzględnieniem potrzeb zgłaszanych przez poszczególne wydziały merytoryczne.

(akta kontroli str. 1192-1204)

2.1.10. Badaniem objęto 61 pozycji⁷⁸ wydatków PUW na łącznie 12.343,5 tys. zł (20,3% wydatków pozapłacowych dysponenta III stopnia z budżetu państwa i budżetu środków europejskich – 60.945,6 tys. zł), w tym 3.902,7 tys. zł wydatków majątkowych (5 pozycji) oraz 8.440,8 tys. zł wydatków bieżących pozapłacowych (56 pozycji). Dokonywano ich do wysokości określonej w planie finansowym, przy czym w przypadku 12 pozycji na kwotę 1.923,7 tys. zł, dotyczących rekompensat przyznawanych podmiotom gospodarczym w związku z zawieszeniem ruchu na przejściach granicznych lub zakazem przebywania na określonym terenie (wyplaconych w lutym 2024 r.), wydatek poniesiony został pierwotnie z niewłaściwego rozdziału klasyfikacji budżetowej. Szerzej na temat sposobu wypłaty rekompensat napisano w pkt 2.1.3 wystąpienia pokontrolnego.

⁷⁷ Określone w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej (Dz. U. poz. 745, ze zm.) oraz w pismach informujących o wstępnej kwocie wydatków dla części 85/20.

⁷⁸ Doboru próby 45 wydatków o wartości 8.087,7 tys. zł dokonano metodą monetarną (MUS), spośród 3.941 zapisów księgowych na kwotę 59.581,7 tys. zł, dotyczących wydatków pozapłacowych tj. z wyłączeniem wydatków w paragrafach 401-408, 411-414, 418, 420, 444 i 471 (za 12 miesięcy 2024 roku) wygenerowanych z systemu księgowego (pominięto zapisy na kwotę mniejszą niż 1.000 zł). W przypadku, gdy wylosowany zapis dotyczył tylko części wydatku poniesionego na podstawie dowodu księgowego (faktury), do badania przyjęto wydatek wynikający z tego dowodu księgowego, co zwiększyło wartość wylosowanej próby do 9.629,2 tys. zł. Próbę uzupełniono doбором celowym 16 wydatków na kwotę 2.714,3 tys. zł, w tym 14 dotyczyło rekompensat wypłacanych przedsiębiorcom na kwotę 2.431,3 tys. zł i dwa wydatków majątkowych na kwotę 283 tys. zł, współfinansowanych z budżetu środków europejskich (225,6 tys. zł).

Objęte badaniem wydatki poniesione zostały na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ufp. Środki trwałe terminowo przekazano do użytkowania i prawidłowo ujęto w ewidencji PUW. Płatności realizowano terminowo.

(akta kontroli str. 1282-1288)

2.1.11. Na koniec 2024 roku zobowiązania w części 85/20 – wg sprawozdania Rb-28 – wynosiły 30.501,4 tys. zł, tj. o 24,4% więcej niż na koniec 2023 roku (24.523,3 tys. zł). Były to głównie zobowiązania z tytułu naliczonego za 2024 rok dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi 24.694,7 tys. zł. Na koniec 2024 roku w części 85/20 nie występowały zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 1581-1616, 1941-1976)

Zobowiązania PUW na koniec 2024 roku, zgodnie z ewidencją księgową, wynosiły 7.795,3 tys. zł (o 4,8 % więcej niż na koniec roku poprzedniego). Były to głównie zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego (z pochodnymi), wynoszące 6.145,1 tys. zł (o 1.061,2 tys. zł, tj. o 20,9%, wyższe niż na koniec 2023 roku).

(akta kontroli str. 1289)

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej na 2024 rok plan wydatków budżetu środków europejskich ustalono w kwocie 14.052,0 tys. zł z przeznaczeniem na realizację: [1] Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (13.880 tys. zł), [2] Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) – 127 tys. zł, [3] Programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027 (45 tys. zł).

(akta kontroli str. 1296)

W trakcie roku plan ten zwiększono z rezerwy celowej na mocy dwóch decyzji Ministra Finansów o 286,3 tys. zł, tj. do 14.338,3 tys. zł. Wydatki wykonano w kwocie 8.973,7 tys. zł (stanowiącej 62,6% planu), w tym:

- a) 8.596,2 tys. zł (62,3% planu po zmianach) wydatkowano na realizację Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Aktywny Maluch 2022-2029” (Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027), w tym 8.472,6 tys. zł na utworzenie i funkcjonowanie miejsc w żłobkach i 123,6 tys. zł na dodatki dla pracowników PUW związane z bieżącą obsługą zadania. Nie wykorzystano 5.196,8 tys. zł, głównie z powodu rezygnacji z udziału w Programie 19 podmiotów, przesunięcia realizacji zadań przez beneficjentów na 2025 rok czy zmniejszenia (przez trzy podmioty) liczby planowanych do utworzenia miejsc opieki. Środki te pozostają do wykorzystania w ramach limitu wydatków na Program Aktywny Maluch w kolejnych latach.
- b) 241,3 tys. zł (68% planu zmianach) przeznaczono na realizację projektu „Adaptacja budynku PUW na potrzeby dyspozytorni medycznej” w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS), w tym:
 - 225,6 tys. zł (100% planu po zmianach) na wydatki majątkowe, tj. opracowanie kompletnej dokumentacji planowanej inwestycji oraz płatność w ramach umowy zawartej z inspektorem nadzoru – środki na ten cel pochodziły w całości z rezerwy celowej budżetu środków europejskich (poz. 98). Wydatek został objęty badaniem, opisanym w pkt 2.1.10 wystąpienia pokontrolnego. Nie stwierdzono nieprawidłowości.
 - 15,7 tys. zł (12,4% planu) – stanowiły koszty pośrednie projektu – nagrody wypłacone pracownikom zaangażowanym w jego realizację.

Niewykorzystane środki w wysokości 111,1 tys. zł zostały zablokowane, o czym szerzej napisano w pkt 2.1.4 wystąpienia pokontrolnego.

- c) 136,2 tys. zł (92,2%) przeznaczono na sfinansowanie dodatków zadaniowych dla pracowników, w związku z realizacją projektu „Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej”, w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.

(akta kontroli str. 1296-1326)

W całości nie wykorzystano środków z Programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027 (45 tys. zł), zaplanowanych na zadanie inwestycyjne „Zakup pełnego wyposażenia magazynu broni dla 18 strażników Państwowej Straży Rybackiej⁷⁹ niezbędnego do realizacji zadań statutowych”. Zostały one zablokowane przez Wojewodę decyzją z 25 listopada 2024 r., na wniosek Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej, w którym wskazano, że powodem niezrealizowania zadania był *brak akceptacji organu pośredniczącego co do potencjalnych przedmiotów zakupu*.

(akta kontroli str. 1307-1312)

2.3. Realizacja działań nadzorczych

Obowiązki związane z nadzorem i kontrolą nad jednostkami podległymi Wojewodzie nad wykorzystaniem dotacji udzielonych z budżetu państwa realizowane były zgodnie z przepisami art. 175 ust. 1 i 2 ufp:

- Sporządzono zestawienia z wykonania planu dochodów i wydatków budżetowych oraz wykorzystania środków europejskich⁸⁰ za I półrocze 2024 roku, z których wynikało, że przestrzegane były limity określone w planie finansowym budżetu Wojewody Podlaskiego⁸¹. (akta kontroli str. 1329-1345)
- Analizowano, pod kątem zgodności z przeznaczeniem, przedstawiane przez j.s.t. rozliczenia wydatków poniesionych na realizację zadań finansowanych z budżetu Wojewody Podlaskiego. (akta kontroli str. 1348-1360)
- Przeprowadzono 530 kontroli⁸² w 290 podmiotach⁸³, w tym 103 w obszarze finansów publicznych. Nieprawidłowości lub uchybienia stwierdzono w 255 przypadkach (sformułowano 481 ocen pozytywnych⁸⁴ i 27 negatywnych). Kontrolą dotyczącą zagadnień finansowych objęto m.in. jednostkę podległą Wojewodzie⁸⁵ (wydane w jej wyniku zalecenia zostały zrealizowane). Służby Wojewody Podlaskiego (pracownicy pięciu wydziałów) przeprowadziły również kontrole wykorzystania dotacji (celowych i podmiotowych) w 43 jednostkach. W ich wyniku stwierdzono niezgodne z przeznaczeniem

⁷⁹ Jednostka budżetowa Wojewody Podlaskiego (rozdz. 05003).

⁸⁰ Analizy sporządzono w formie tabelarycznej z uwzględnieniem działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej.

⁸¹ Odstąpiono od sporządzenia informacji z wykonania dochodów i wydatków za III kwartały 2024 roku. Dyrektor WFiB, informując o tym kierowników jednostek nadzorujących i realizujących zadania finansowane z budżetu Wojewody Podlaskiego, jednocześnie zwróciła się do nich z prośbą o przedkładanie stosownych informacji w sytuacji zagrożenia realizacji zadań oraz informowanie o nadwyżkach środków finansowych i – w przypadku braku możliwości ich wydatkowania – bieżące wnioskowanie o blokowanie tych wydatków, a także realizację zapisów art. 133a ufp (stanowiącego, że inwestycje finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa w łącznej kwocie stanowiącej minimum 50% wartości kosztorysowej, z wyłączeniem inwestycji współfinansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy, podlegają obowiązkowi przeprowadzania corocznej oceny stopnia realizacji założonych celów, w ramach kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych).

⁸² W tym: 508 zakończonych wystąpieniem pokontrolnym i 22 zakończone w inny sposób (np. odstąpieniem od dalszego prowadzenia kontroli/formułowania oceny).

⁸³ W tym 136 w jednostkach podległych lub nadzorowanych.

⁸⁴ W tym 253 pozytywne, 98 pozytywnych z uwagami i 130 pozytywnych z nieprawidłowościami.

⁸⁵ Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku.

wykorzystanie przez gminę Łapy dotacji w kwocie 28,9 tys. zł⁸⁶, a także pobranie dotacji w nadmiernej wysokości przez powiat bielski (10,4 tys. zł)⁸⁷ i sejneński (17,3 tys. zł)⁸⁸. (akta kontroli str. 1364-1422)

W ramach działalności kontrolnej Wydział Polityki Społecznej sprawdził również:

- W ośmiu ośrodkach pomocy społecznej (ops) realizację zadań własnych i zleconych wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Wszystkie jednostki oceniono pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości. Wydano zalecenia pokontrolne, które zostały przyjęte do realizacji.
- W siedmiu ops przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz w trzech - podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych. Działalność jednego ops oceniono pozytywnie, w siedmiu stwierdzono nieprawidłowości, zaś w dwóch uchybienia. Wydane zalecenia zostały przyjęte do realizacji.
- Organizację i funkcjonowanie sześciu środowiskowych domów samopomocy, przestrzeganie standardu świadczonych w nich usług oraz zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami. Oceniono je pozytywnie, wydając – w każdym przypadku – zalecenia dotyczące stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości (jednostki przyjęły je do wykonania). (akta kontroli str. 1423-1440)

W 2024 roku, w ramach audytu wewnętrznego, zrealizowano sześć zadań, w tym:

- trzy zadania zapewniające: [1] *Kwalifikacja wojskowa*, [2] *Organizacja pracy WZON w obszarze wydawania decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia*, [3] *Polityka Bezpieczeństwa Informacji - Zarządzanie oprogramowaniem*;
- trzy czynności doradcze: [1] *Audyt Otwarcia w Podlaskim Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku*, [2] *Funkcjonowanie kluczowych elementów kontroli zarządczej w PUW*, [3] *Szkolenie – kontrola zarządcza*. (akta kontroli str. 1441-1456)

W sprawozdaniu z audytu obejmującego *Funkcjonowanie kluczowych elementów kontroli zarządczej w PUW*⁸⁹, sporządzonym 28 czerwca 2024 r., zidentyfikowano luki dotyczące mechanizmów kontroli, informacji i komunikacji oraz sformułowano m.in. następujące zalecenia⁹⁰: [1] uszczegółowienie zapisów zarządzenia nr 125/2016 Wojewody Podlaskiego z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie kontroli zarządczej w Podlaskim Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku (m.in. poprzez opis współpracy pomiędzy Wydziałem Finansów i Budżetu, a Biurem Organizacji i Kadr), [2] opracowanie procedury planowania i wykonania budżetu Wojewody Podlaskiego obejmującej m.in. proces inwestycyjny (planowanie wydatków inwestycyjnych, wydatkowanie, ocena

⁸⁶ Dotacja wykorzystana na opłacenie ubezpieczenia zdrowotnego za osoby długotrwale bezrobotne, które wyrejestrowano z urzędu pracy jako realizujące kontrakt socjalny pomimo niedopełnienia formalnych wymogów obowiązujących przy zawieraniu takich kontraktów. Decyzją z 7 października 2024 r. Wojewoda umorzył zwrot dotacji wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

⁸⁷ Dotacja na utrzymanie mieszkańców DPS przyjętych lub skierowanych przed 2024 r. (została zwrócona 31 października 2024 r.).

⁸⁸ Dotacja na utrzymanie mieszkańców DPS przyjętych lub skierowanych przed 2024 r. (zwrócono ją 30 grudnia 2024 r.).

⁸⁹ Przedmiotem audytu było stosowanie w 2023 roku wybranych standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych z grupy B. Cele i zarządzanie ryzykiem (B.6.-B.9), wymagań ogólnych grupy C. Mechanizmy kontroli oraz pośrednio grupy A. Środowisko wewnętrzne (A.3.-A.4.), grupy D. Informacja i komunikacja (D.16.-D.18.) i grupy E. Monitorowanie i ocena (E.19.-E.22). W ramach zadania zbadano adekwatność i skuteczność procesu monitorowania, oceny realizacji celów i zadań oraz zarządzania ryzykiem w odniesieniu do Programu Działania Urzędu na 2023 rok oraz inwestycji prowadzonych w PUW na podstawie art. 133a ufp.

⁹⁰ Łącznie wydano siedem zaleceń.

i nadzór nad realizacją inwestycji finansowanych z budżetu Wojewody), [3] ujęcie w procesie zarządzania ryzykiem wszystkich inwestycji finansowanych lub dofinansowanych z budżetu państwa realizowanych przez Urząd, [4] zwiększenie zaangażowania Zespołu ds. koordynacji funkcjonowania kontroli zarządczej w PUW m.in. poprzez analizę sporządzanych przez wydziały informacji z monitorowania ryzyka, [5] zwiększenie nadzoru Biura Organizacji i Kadr nad kompletnością i jakością przekazywanych informacji przez wydziały w ramach prowadzonego monitoringu zadań ujętych w Programie Działania Urzędu.

(akta kontroli str. 1457-1496)

W związku z zaleceniami Wojewoda Podlaski, w celu zapewnienia spójnego i jednolitego modelu kontroli zarządczej, wydał 28 listopada 2024 r. Zarządzenie nr 176/2024 r. w sprawie funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z procedurą zarządzania ryzykiem w PUW. W lutym 2025 r. opracowano również procedurę planowania i wykonania budżetu Wojewody Podlaskiego.

(akta kontroli str. 1497-1544)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W PUW nieprawidłowo ustalano średnią miesięczną kwotę dotacji dla województwa (średnią wojewódzką) przy wyliczaniu dotacji z budżetu państwa na 2024 rok dla jednostek samorządu terytorialnego⁹¹ prowadzących ponadgminne domy pomocy społecznej, w których w 2024 r. przebywali mieszkańcy przyjęci przed 1 stycznia 2004 r. lub skierowani przed tym dniem. Kwotę tą obliczono dzieląc kwotę dotacji zaplanowanej na 2024 rok przez liczbę „dotowanych” mieszkańców wg stanu na 31 grudnia 2023 r. i przez 12 miesięcy. Ustalona w ten sposób średnia wojewódzka wyniosła 3.793 zł (w trakcie roku zwiększono ją trzykrotnie do 4.000 zł, 4.110 zł i 4.200 zł), podczas gdy – zgodnie z zasadami określonymi w art. 87 ust. 5-7 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego⁹² - powinna być ustalana comiesięcznie i wynosić od 4.274,30 zł w styczniu 2024 roku do 5.377,33 zł w grudniu 2024 roku⁹³. Konsekwencją nieprawidłowo wyliczonej średniej było niedoszacowanie dotacji dla 12 j.s.t. w łącznej kwocie 4.796.250,15 zł.

(akta kontroli str. 886-891, 898-910)

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej wyjaśniła: *Średnia miesięczna wojewódzka kwota dotacji na początek 2024 r. ustalona była jako iloraz kwoty dotacji ujętej w ustawie budżetowej na 2024 r. w rozdz. 85202 przeznaczonej na dofinansowanie mieszkańców „dotowanych”, liczby mieszkańców „dotowanych” wg stanu na dzień 31.12.2023 r. oraz 12 m-cy, tj.: 29.500.000 zł : 648 osób : 12-m-cy ~ 3.793 zł. Taki sposób liczenia umożliwiał przekazywanie dotacji jednostkom samorządu terytorialnego bez konieczności zaciągania zobowiązań Skarbu Państwa i zabezpieczał dofinansowanie mieszkańców dotowanych do końca roku. Miesięczna wojewódzka kwota dotacji na mieszkańca DPS ustalana jest raz do roku (w styczniu), podobnie jak miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w DPS*

⁹¹ Powiaty i samorząd województwa podlaskiego.

⁹² Dz. U. z 2024 r. poz. 356. Z dniem 25 października 2024 r. ustawa utraciła moc, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572). Obecnie kwestie te reguluje art. 53 nowej ustawy, który jest tożsamy z art. 87 nieobowiązującej już ustawy. Dalej: ustawa lub ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

⁹³ W pozostałych miesiącach średnia powinna była wynosić: 4.480,22 zł w lutym, 4.985,46 zł w marcu, 4.964,61 zł w kwietniu, 5.440,25 zł w maju, 5.371,93 zł w czerwcu, 5.403,64 zł w lipcu, 5.477,31 zł w sierpniu, 5.407,15 zł we wrześniu, 5.420,26 zł w październiku i 5.440,57 zł w listopadzie 2024 r. Wyliczeń dokonano na podstawie danych uzyskanych w trakcie kontroli w Wydziale Polityki Społecznej PUW.

ogłaszany jest przez starostę/marszałka województwa (do 31 marca). W przypadku powstania oszczędności umożliwiających podwyższenie wojewódzkiej miesięcznej kwoty dotacji, w trakcie roku dotacja ta jest podwyższana. Jednostkom samorządu terytorialnego miesięcznie przekazywana była kwota dotacji równa iloczynowi liczby mieszkańców dotowanych wg stanu na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc na który jest przekazywana dotacja i kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy ogłoszonym kosztem utrzymania mieszkańca dps a odpłatnością mieszkańca dps za poprzedni miesiąc. Jeżeli różnica średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca DPS (ogłaszany do 31 marca przez jst) i odpłatności ponoszonej przez mieszkańca jest mniejsza niż ustalona wojewódzka kwota dotacji na 1 mieszkańca, to dla DPS przekazywana jest kwota dotacji stanowiąca iloczyn liczby mieszkańców dotowanych i różnicy ogłoszonego kosztu utrzymania i odpłatności. W przypadku, gdy średnia miesięczna wojewódzka kwota dotacji jest niższa niż różnica ogłoszonego kosztu utrzymania mieszkańca i odpłatności mieszkańca, to dla DPS przekazywana jest kwota dotacji stanowiąca iloczyn liczby mieszkańców i średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji na 1 mieszkańca dotowanego.

Podstawą zmiany średniej wojewódzkiej kwoty dotacji w ciągu roku była możliwość jej zwiększenia w ramach posiadanych środków w budżecie wojewody, głównie w związku z powstałymi oszczędnościami z tytułu zmniejszenia się liczby mieszkańców dotowanych lub przekazywaniem dla dps dotacji na mieszkańca niższej niż ustalona średnia wojewódzka kwota dotacji. Niskie kwoty oszczędności z tytułu zmniejszenia się liczby dotowanych mieszkańców (średniomiesięcznie o ok. 3 osoby) oraz brak możliwości oszacowania w okresie pierwszych 3 kwartałów roku oszczędności przy realizacji pozostałych zadań z zakresu pomocy społecznej i przeznaczenia ich na dofinansowanie dps były przyczyną nie podnoszenia każdego miesiąca średniej wojewódzkiej kwoty dotacji (...).

W związku z widocznym niedoszacowaniem środków na dofinansowanie mieszkańców dotowanych DPS zgłoszono na etapie prac nad projektem budżetu na 2024 r. w czerwcu 2023 r. do WFiB dodatkowe potrzeby na 2024 r. w kwocie 4,5 mln zł (przy założeniu niezmiennego kosztu utrzymania i odpłatności w 2024 r. w stosunku do 2023 r. W związku z tym, że ujęta w ustawie budżetowej na 2024 r. kwota 29.500 tys. zł w rozdz. 85202 (pozostająca na tym samym poziomie od wielu lat) nie zabezpieczała w pełni potrzeb DPS, w trakcie roku w ramach przeniesień wewnętrznych zwiększono wydatki na DPS o 1.431 tys. zł. Ponadto, w miarę możliwości finansowych budżetu wojewody kilkakrotnie podnoszono średnią wojewódzką kwotę dotacji dla wszystkich domów pomocy społecznej. W marcu 2024 r., w związku z zapytaniem MRPiPS, przesłano informację o średnim koszcie utrzymania w domach pomocy społecznej (7.170 zł) oraz średniej miesięcznej wojewódzkiej kwocie dotacji dla domów pomocy społecznej (3.793 zł). MRPiPS nie kwestionowało przedłożonych informacji, w tym znacznej różnicy pomiędzy kosztem utrzymania a ustaloną średnią wojewódzką kwotą dotacji. Wysokość dotacji wyliczona przez NIK znacznie przewyższa zabezpieczone w ustawie budżetowej środki na ten cel 29.500 tys. zł (o 6.188,8 tys. zł), które stanowiłyby zobowiązania Skarbu Państwa. Taki sposób skutkowałby brakiem zabezpieczenia wydatków dla DPS na około 3 miesiące.

(akta kontroli str. 968-971)

NIK zauważa, że przepisy art. 87 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z 2003 roku nie odwoływały się do sposobu planowania limitów wydatków na DPS w budżecie wojewody na dany rok, a kwoty dotacji dla powiatów powinny być ustalane na podstawie danych dotyczących liczby dotowanych mieszkańców DPS, średniego miesięcznego kosztu utrzymania

mieszkańców w DPS oraz dochodów uzyskiwanych z odpłatności za pobyt w DPS. Sposób wyliczania miesięcznej kwoty dotacji dla powiatu został określony w art. 87 ust. 5 ww. ustawy, do którego wprost odnosił się przepis dotyczący średniej miesięcznej kwoty dotacji dla województwa (art. 87 ust. 7). Z kolei wymóg comiesięcznego ustalania zarówno kwoty dotacji dla powiatów, jak i średniej miesięcznej kwoty dotacji wyliczonej dla całego województwa wynikał wprost z art. 87 ust. 5 wymienionej ustawy.

NIK zwraca też uwagę, że w latach 2022-2024 wydatki w rozdziale 85202 Domy Pomocy Społecznej planowane były przez Wojewodę na niezmiennym poziomie 29.500 tys. zł mimo zwiększenia przez Ministra Finansów limitu wydatków w dziale 852 ze 137.361 tys. zł w 2022 roku do 138.237 tys. zł w 2023 roku i 147.958 tys. zł w 2024 roku. (akta kontroli str. 911-938, 951-965)

2. Wojewoda, wbrew obowiązowi wynikającemu z art. 171 ust. 3 ufp, nie poinformował Ministra Finansów o zwiększeniu wydatków na zakupy inwestycyjne (w rozdz. 60031§ 6060) decyzjami 31 października 2024 r.: nr FB-II.3111.693.2024.DD z (o 98,2 tys. zł) i nr FB-II.3111.684.2024.DD (o 94,1 tys. zł). Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu wyjaśniła: *Wypełniając obowiązek wynikający z art. 171 ust. 3 ufp polegający na informowaniu Ministra Finansów o dokonanych zmianach w ramach wydatków majątkowych poniżej kwoty 100 tys. zł, Wojewoda Podlaski informuje dwutorowo o dokonanych zmianach tj. z wykorzystaniem systemu informatycznej obsługi budżetu państwa TREZOR oraz w formie odrębnego pisma. (...) Co do zasady o wszystkich zmianach w wydatkach majątkowych Wojewoda Podlaski informował Ministra Finansów. Omawiane przypadki niepoinformowania Ministra Finansów dwutorowo wyniknęły z błędu pracownika. Jednak Minister Finansów został poinformowany o dokonanych zmianach w systemie TREZOR. Tym samym został wypełniony obowiązek informacyjny wynikający z art. 171 ust. 3 ufp. Kwestia dwutorowego informowania Ministra Finansów była niejednokrotnie omawiana z Ministerstwem Finansów. Również Wojewoda Podlaski w piśmie z 2021 r. zwracał uwagę na powyższy temat. Ministerstwo Finansów przychyliło się do zgłaszanych uwag i obecnie procedowana jest ustawa o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (projekt z dnia 31 października 2024 r.). Planowane zmiany dotyczą m.in. zapisów art. 171 ust. 3. Zgodnie z nowym brzmieniem, dysponenti części budżetowych informują niezwłocznie Ministra Finansów o przeniesieniach wydatków majątkowych jedynie w zakresie budżetu środków europejskich dokonanych poniżej kwoty 500 tys. zł. W uzasadnieniu do projektu ustawy zaznaczono, że zmiana przepisu dotycząca przekazywania Ministrowi Finansów informacji o dokonanych przeniesieniach ma na celu odbiurokratyzowanie czynności wykonywanych przez dysponentów, ponieważ informacje w tym zakresie mogą być pozyskiwane za pośrednictwem systemu TREZOR, bez potrzeby utrzymywania ustawowo określonego obowiązku informacyjnego.* (akta kontroli str. 1250-1251, 1278-1281)

Zdaniem NIK, zamieszczenie przez dysponenta części w systemie TREZOR decyzji o zmianie w planie wydatków, nie jest tożsame z poinformowaniem o tym Ministra Finansów w trybie art. 171 ust. 3 ufp. Wskazuje na to także projekt zmian ufp, o którym mowa w ww. wyjaśnieniach. Pozostawiono w nim obowiązek informowania Ministra Finansów o zmianach, ograniczając jedynie sytuacje, w których powinno to nastąpić.

3. W styczniu 2024 roku, wydatek na kwotę 1,8 tys. zł na odszkodowanie za nieruchomość przejętą z mocy prawa na rzecz Skarbu państwa, poniesiony

został z § 4390 Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii⁹⁴, tj. niezgodnie z załącznikiem nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁹⁵. Główna księgowa PUW wyjaśniła: *Na dzień dokonywania wydatku stan prawny nieruchomości był nieuregulowany. W związku z tym, że osoba wymieniona w decyzji była posiadaczem samoistnym – bez praw do tytułu własności, nie wiadomo było czy prawnym właścicielem nieruchomości jest osoba fizyczna czy prawna i nie było możliwości wskazania prawidłowego paragrafu wydatku. Przyjmując wartość nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym zgodnie z operatem szacunkowym oraz w związku z zabezpieczeniem planu w § 4000, wydatek został poniesiony w § 4390.* (akta kontroli str. 1077-1089)

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2 ufp, wydatki publiczne klasyfikuje się według paragrafów określających ich rodzaj. Istotny jest tu charakter wydatku i przeznaczenie środków. W załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów jako właściwe do ewidencjonowania odszkodowań wskazane zostały: § 459 Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych i § 460 Kary, odszkodowania i grzywny wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych (z odpowiednią czwartą cyfrą).

4. Niezgodnie z warunkami umowy nr 1/2024 z 4 stycznia 2024 r. zawartej z NLU, pełne wynagrodzenie zostało wypłacone zleceniobiorcy, przed złożeniem przez niego rocznej informacji z działalności. Wpłaty za IV kwartał 2024 r. (9 tys. zł brutto) dokonano 11 grudnia 2024 r.⁹⁶, podczas gdy roczne sprawozdanie datowane było na 23 grudnia 2024 r. Zgodnie z ww. umową (§ 4 ust. 4) warunkiem wypłaty wynagrodzenia miało być m.in. złożenie przez zleceniobiorcę przewidzianych umową informacji/sprawozdań z działalności (półrocznego i rocznego).⁹⁷ Zastępca dyrektora Wydziału Zdrowia wyjaśniła: *Wpłata wynagrodzenia za IV kwartał 2024 r. została określona i jest zgodna z zapisami z § 4 ust. 2-3 umowy (...). Wynagrodzenie dla NLU wypłacane jest w terminie 14 dni od dnia otrzymania prawidłowo wystawionego rachunku. Rachunek za IV kwartał winien zostać przedłożony do dnia 1 grudnia 2024 r. Rachunek został złożony przez NLU w dniu 2 grudnia 2024 r. (1 grudnia 2024 – niedziela) i na tej podstawie zostało wypłacone wynagrodzenie. Sprawozdanie - za 2024 rok, zgodnie z umową powinno być złożone do 31 stycznia 2025r. (...) Biorąc pod uwagę obowiązki związane z upływem roku budżetowego i potrzebę wypłaty środków przed końcem roku, po merytorycznej i formalnorachunkowej weryfikacji rachunku, uwzględniając bieżące uzgodnienia i informacje przekazywane przez NLU związane z realizacją zadania zaakceptowano rachunek i środki przekazano do wypłaty. Przy zleceniu wypłaty środków nie było żadnych wątpliwości co do właściwej realizacji zadania, czego potwierdzeniem było złożone zgodnie z ww. umową sprawozdanie. Przy projektowaniu umowy na kolejny okres wprowadzone zostaną zmiany mające na celu wyeliminowanie zapisów budzących wątpliwości proceduralne.* (akta kontroli, str. 1057-1076)

⁹⁴ W rozdziale 70005 Gospodarka gruntami i nieruchomościami.

⁹⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 513, ze zm.

⁹⁶ Rachunek został zatwierdzony pod względem merytorycznym 6 grudnia 2024 r. przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Zdrowia.

⁹⁷ Wpłata nastąpiła w czterech kwartalnych ratach (łącznie 36 tys. zł brutto).

NIK zwraca uwagę, że termin 14 dni od wystawienia rachunku to reguła ogólna, natomiast wymóg złożenia sprawozdania należy traktować jako wyjątek od tej reguły.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2024 roku przez dysponenta części 85/20 i PUW w zakresie zbadanych wydatków. Realizowano je prawidłowo, osiągając zakładane rezultaty. Zgodnie z planem i przeznaczeniem wykorzystano środki z rezerwy ogólnej oraz objęte badaniem wydatki z rezerw celowych. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły znikomych wydatków (0,2%) i nie miały wpływu na wykonanie budżetu.

Właściwie prowadzono działania nadzorcze wobec jednostek podległych i korzystających z dotacji celowych.

3. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2024 rok przez dysponenta części 85/20 – województwo podlaskie i sprawozdań jednostkowych Urzędu obsługującego Wojewodę:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2023 roku o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne sporządzone przez dysponenta części 85/20 były zgodne ze sprawozdaniami jednostkowymi (własnymi i podległych jednostek).

(akta kontroli str. 1545-1795)

Sprawozdania sporządzono terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń w sprawie: sprawozdawczości budżetowej⁹⁸, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁹⁹, a także

⁹⁸ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 454, ze zm.); uchylone z dniem 1 lutego 2025 r.

⁹⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 652).

sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹⁰⁰. W PUW, zgodnie z przyjętymi zasadami kontroli zarządczej w obszarze gospodarki finansowej:

- pracownicy mieli precyzyjnie określone uprawnienia w zakresie prowadzenia, zatwierdzania, rejestrowania i sprawdzania operacji finansowych, gospodarczych oraz sporządzania sprawozdań budżetowych i finansowych,
- operacje finansowe były utrwalane w odpowiednich dokumentach i rejestrowane w księgach rachunkowych,
- prowadzono wstępną, bieżącą i następczą kontrolę operacji finansowych.

(akta kontroli str. 1796-1798)

Zasady (politykę) rachunkowości PUW na 2024 rok oraz Instrukcję w sprawie obiegu i kontroli wewnętrznej dokumentów finansowo-księgowych i gospodarki materiałowej w Podlaskim Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku wraz załącznikami zaakceptowano dopiero 23 grudnia 2024 r. Jak wyjaśniła Główna Księgowa PUW: *Dokumenty wewnętrzne (...), pomimo podpisania przez Wojewodę Podlaskiego 23 grudnia 2024 r. miały moc obowiązującą od 1.01.2024 r. Procedury ogólne pozostały takie same, uproszczenia się nie zmieniły, aktualizacja dotyczyła jedynie wykazu programów unijnych i europejskich, które były realizowane w Podlaskim Urzędzie Wojewódzkim w 2024 r. oraz aktualizacji planu kont, która była dokonywana na bieżąco.*

(akta kontroli str. 1799-1939)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie objęte kontrolą sprawozdania dysponenta części 85/20 oraz Urzędu. Sprawozdania łączne sporządzone przez dysponenta części 85/20 zawierały dane wynikające ze sprawozdań jednostkowych, a sprawozdania Urzędu – dane zgodne z ewidencją księgową.

V. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Ustalanie w kolejnych latach budżetowych średnich miesięcznych kwot dotacji dla województwa na zadania dotyczące utrzymania mieszkańców DPS, w których przebywali mieszkańcy przyjęci przed 1 stycznia 2004 r. lub skierowani przed tym dniem, zgodnie z wymogami określonymi w art. 53 ust. 5-7 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.
2. Informowanie Ministra Finansów o wszystkich zmianach wprowadzonych w planie wydatków majątkowych, zgodnie z art. 171 ust. 3 ufp.
3. Klasyfikowanie wydatków do odpowiednich paragrafów, zgodnie z załącznikiem nr 4 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.
4. Wypłacanie zleceńbiorcom wynagrodzeń wyłącznie po spełnieniu przez nich wszystkich warunków, określonych w zawartych umowach zlecenia.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

¹⁰⁰ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1731).

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie ¹⁰¹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kontrolerzy: Krzysztof Gołębiewski Główny specjalista kontroli państwowej /podpisano elektronicznie/ Beata Pawłowska Główny specjalista kontroli państwowej /podpisano elektronicznie/ Małgorzata Przymierska-Dąbrowska Główny specjalista kontroli państwowej /podpisano elektronicznie/	DYREKTOR DELEGATURY Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku Janusz Pawelczyk /podpisano elektronicznie/
---	---

¹⁰¹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych NIK. W przypadku zaś doręczania przesyłki listowej z zastrzeżeniami przez operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia.